

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Aplikace odpočtů a slev na dani poplatníky daně z příjmů fyzických osob v České republice

Vypracovala: Bc. Nela Šmuhová
Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

České Budějovice 2018

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Nela ŠMUCHOVÁ**
Osobní číslo: **E16786**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Aplikace odpočtů a slev na dani poplatníků daně z příjmů fyzických osob v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Ve vymezeném období identifikovat změny ve využívání odpočtů a slev na dani při výpočtu daně z příjmů fyzických osob poplatníků v České republice a pokusit se tyto změny vysvětlit v souvislosti s vybranými ekonomickými a demografickými ukazateli.

Osnova:

Úvod.

1. Daň z příjmů fyzických osob, metodika výpočtu daně.
2. Výše příjmů a rozpočtové určení této daně ve vymezeném období.
3. Aplikované postupy poplatníků při výpočtu daně, využívání daňových zvýhodnění v jednotlivých samosprávných celcích České republiky ve vymezeném období.
4. Vyhodnocení výsledků správy daně prostřednictvím vybraných ekonomických ukazatelů, např. HDP.

Závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **50-60 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Dušek, J. (2017). *Daně z příjmů 2017*. Praha: Grada.

Eurostat (2014). *Taxation trends in the European Union. 2014 edition. Taxation and Customs Union*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Kubátová, K. a kol. (2016). *Fiskální a monetární politika po velké recesi*. Plzeň: Aleš Čeněk.

Marková, H. (2017). *Daňové zákony 2017*. Praha: Grada.

Vančurová, A., Láchová, L. (2016). *Daňový systém ČR 2016*. Praha: VOX.

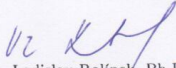
Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jarmila Rybová

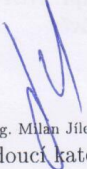
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **13. ledna 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2018**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 13. ledna 2017

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 13.dubna 2018

.....

Bc. Nela Šmucová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jarmile Rybové, Ph.D. za její metodickou pomoc a odborné vedení při tvorbě diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	3
1 Daň z příjmů fyzických osob v soustavě daní	4
1.1 Daňové příjmy státního rozpočtu v ČR.....	4
1.2 Výnos daně z příjmů fyzických osob	6
1.3 Rozdělení výnosu z daně z příjmů fyzických osob	9
1.3.1 Struktura daňových příjmů jednotlivých krajů	10
2 Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob	14
2.1 Daňový subjekt.....	14
2.2 Předmět daně	15
2.3 Příjmy osvobozené od daně	15
2.4 Základ daně	16
2.4.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)	17
2.4.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)	18
2.4.2.1 Paušální výdaje	19
2.4.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)	20
2.4.4 Příjem z nájmu (§ 9 ZDP).....	21
2.4.5 Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)	21
2.5 Úprava základu daně	22
2.5.1 Nezdánitelné části daně	22
2.5.2 Sazba daně	23
2.5.3 Slevy na dani.....	24
2.6 Výpočet daňové povinnosti.....	26
2.6.1 Daňové přiznání.....	27
3 Metodika	28
4 Zdanění příjmů fyzických osob v období 2011-2015	30
4.1.1 Základ daně od 151 tis. Kč – 200 tis. Kč.....	30

4.1.1.1	Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob	30
4.1.1.2	Nezdanitelné části základu daně.....	32
4.1.1.3	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě.....	33
4.1.2	Základ daně od 501 tis. Kč – 550 tis. Kč.....	35
4.1.2.1	Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob	35
4.1.2.2	Nezdanitelné části základu daně.....	36
4.1.2.3	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě.....	37
5	Daňová tvrzení k dani z příjmů fyzických osob v jednotlivých krajích České republiky	39
5.1	Dary na veřejně prospěšné účely podle krajů v České republice.....	48
5.2	Vývoj daňových bonusů.....	51
6	Daňové příjmy ve veřejných rozpočtech	54
6.1	Vybrané příjmy ve vztahu k hrubému domácímu.....	54
6.2	Příjmy státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob.....	55
6.3	Elektronické podání daňových přiznání.....	56
6.4	Daňová přiznání – daňové zvýhodnění	57
7	Závěr	59
I SUMMARY A KEYWORDS		
II. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		
III. SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....		

Úvod

Problematika daní a zejména daní z příjmů fyzických osob je velmi často diskutovanou záležitostí ve společnosti. Tato problematika je velice náročnou záležitostí, jak z teoretické přípravy, tak i z časové náročnosti zpracování dat. Vždyť platit daně je jedna ze základních povinností občana naší republiky. Snahou každého z nás však je platit daně co nejnižší, tzn. optimalizovat daňový základ v souladu s ustanovením zákona o daních z příjmu fyzických osob.

Vzhledem ke skutečnosti, že zkoumáním změn počtu podaných daňových přiznání a využívání různých konstrukčních prvků při výpočtu daně jednotlivých krajích se mnoho lidí nezabývá, bylo zvoleno toto téma pro diplomovou práci. Zhodnoceno bude, zda legislativní změny zákona o daních z příjmů a struktura obyvatelstva ovlivní daňové poplatníky k podání daňových přiznání.

Vybrané daně z příjmů fyzických osob jsou příjmem státního rozpočtu, ze kterého jsou dále přerozdělovány v souladu s rozpočtovým určením daní. Zjednodušeně řečeno, část příjmů z této daně plyne do rozpočtu územně samosprávních celků a část zůstává součástí státního rozpočtu. Ve výsledku jsou tyto příjmy určeny k úhradě potřeb, které jsou společné nám všem. Jedná se např. o obranu státu, zdravotnictví, školství a ochranu životního prostředí. Z hlediska uspokojení veřejných služeb se jeví daňová optimalizace kontraproduktivní.

Následně budou popsány jednotlivé konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob. Budou vysvětleny prvky daně, např. kdo je poplatníkem daně, co tvoří základ daně a úprava základu daně, využití paušálních výdajů, nezdanitelné části základu daně, sazba daně či daňové zvýhodnění. V závěru této části bude popsán postup stanovení základu daně a metoda výpočtu daňové povinnosti. Dále jsou vysvětleny informace sloužící k podání daňového přiznání.

V praktické části práce bude analyzován vývoj počtu daňových přiznání v jednotlivých krajích, také výše daně, daňové bonusy a nezdanitelné části základu daně, tj. bezúplatné plnění. Analýza celkových příjmů státního rozpočtu a podrobná analýza daňových příjmů plynoucích z daně z příjmů fyzických osob, bude posouzena v souvislosti vývojem těchto příjmů na výši hrubého domácího produktu.

1 Daň z příjmů fyzických osob v soustavě daní

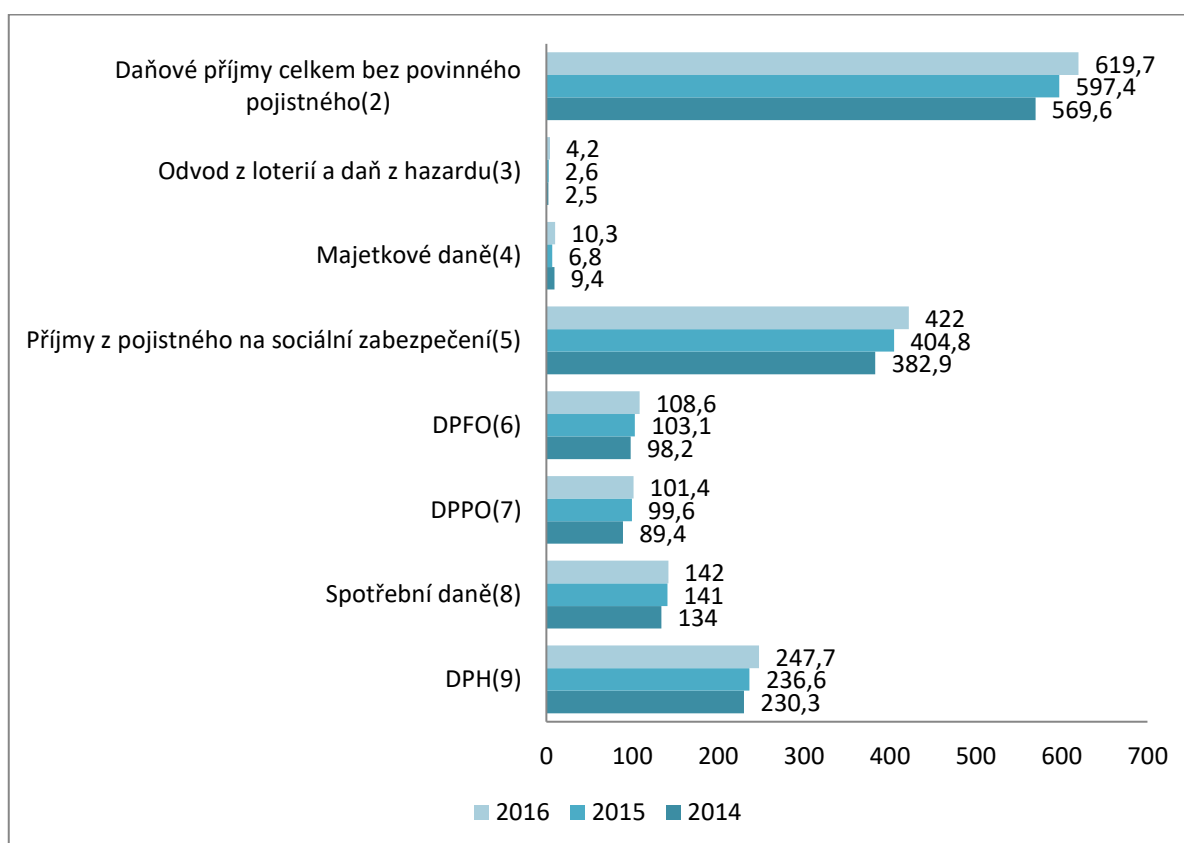
1.1 Daňové příjmy státního rozpočtu v ČR

Příjmy státního rozpočtu jsou závislé na hospodářské politice dané země. Mezi nejdůležitější příjmy jsou řazeny běžné příjmy, které jsou charakterizovány pravidelně se opakujícími. Největší podíl příjmů státního rozpočtu tvoří daňové příjmy. Daň z příjmů se podílí na příjmu významným podílem, a to v podobě individuální daně z příjmů, nebo jakožto podíl ze zisku z korporací. Nepřímé daně jsou stabilním a také univerzálním výnosem. Do této skupiny je zařazena daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Cla (tzv. dovozní či vývozní daně) jsou jednorázové platby, které jsou vybírány z hodnoty zboží při přechodu státní hranice, a tato platba je dále odváděna do státního rozpočtu. Clo je označováno za nepřímou specifickou spotřební daň, jejíž výše se odvíjí z celního sazebníku. (Peková, 2008)

Daňové příjmy a příjmy z pojistného na sociální zabezpečení jsou významnou položkou státního rozpočtu, které stále narůstají. Platba povinného pojištění sociálního zabezpečení tvoří již kolem 36 %. Do této skupiny jsou řazeny příspěvky na důchodovém pojištění, na nemocenském pojištění a také příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Daňové příjmy tvoří cca 60 % příjmů státního rozpočtu, více jak polovinu těchto příjmů tvoří daň z přidané hodnoty a spotřební daně. (Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty, 2016)

Z grafu č. 1- je patrné, že výnos z přímých daní vykazuje nižší tendenci růstu než výběr z nepřímých daní. Výběr z daně z příjmů fyzických osob je vyšší než příjmy z daně z příjmů právnických osob. U všech daňových výnosů, které byly analyzovány je patrné, že příjmy mají rostoucí tendenci. Nejnižší výnos je zaznamenán u odvodu z loterií a daně z hazardu. (vlastní zpracování)

Graf 1 Daňové příjmy státního rozpočtu v letech 2014–2016 (v mld. Kč)¹

(1) Tax revenues of the state budget in 2014-2016 (in billions of CZK), (2) Total tax revenue without social security contribution and health insurance, (3) Levy on lottery revenue and betting taxes, (4) Property taxes, (5) Revenue from social contributions, (6) Individual income tax, (7) Legal entity income tax, (8) Excise duty, (9) Value added tax.

Zdroj: vlastní zpracování (Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty, 2016)

Daňové příjmy státního rozpočtu se posuzují podle hledisek, kterými jsou legislativa, daňová správa, rozpočtové určení daňových výnosů a daňové sazby. Daňová legislativa definuje obecnou strukturu správních postupů a pokut za nedodržení daňových povinností. (Provazníková, 2015)

Daňová správa minimalizuje náklady na výběr daní. Sdílené příjmy krajů jsou označovány za sdílené daně či daně svěřené. Zákon určuje, že svěřené daně, které jsou vybírány celostátně, plynou do rozpočtů krajů a obcí. Výběr a správa daně je řešena centrálně. Výnos z výběru daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti je následně příjmem rozpočtu obcí. (Provazníková, 2015)

Jedná-li se o sdílené daně, stát i územní samosprávy sdílejí stejnou daňovou základnu, kdy je konstrukce stanovena celostátně dle daňových zákonů. Kraje ani obce nemohou ovlivnit vývoj získaných daňových příjmů. Dle zákona o rozpočtovém určení je stanoven podíl celostátně vybíraných daní. Existují zde dva způsoby přidělování. Derivační typ, kdy je stanoveno procento z celkového objemu daně. Tento typ respektuje původ daně a daňový výnos se vrací do území, kde byl vybrán. V České republice se jedná o daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a také o část daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti. (Provazníková, 2015)

Druhý typ přidělování daňových příjmů je nederivační. V tomto případě je stanoveno procento z celkových příjmů rozděleného podle počtu obyvatelstva a dalších kritérií. Typ daně nerespektuje původ daně, daňový výnos se nevrací na území, kde byla získána. (Provazníková, 2015)

1.2 Výnos daně z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) je zařazena mezi sdílené daně, kdy její výnos je rozdělen mezi státní rozpočet a územní rozpočty dle rozpočtového určení daní. Celkový výnos daně ze závislé činnosti za rok 2012 činil 119,8 mld. Kč. Poplatníkům bylo v tomto roce navýšeno daňové zvýhodnění na vyživované dítě o 1 800 Kč, a to jako kompenzace za zvýšení nepřímého zdanění. („Zpráva o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2012“, 2013)

Daňová přiznání v roce 2012 vykazovala daňovou povinnost ve výši 3,3 mld. Kč, tzn. že došlo ke zvýšení skutečného příjmu státního rozpočtu o 0,3 %. Tento výběr daně byl negativně ovlivněn stagnující ekonomikou, přírůstkem objemu uplatněných úroků z úvěru ze stavebního spoření, přírůstkem objemu uplatněného daňového zvýhodnění za zdaňovací období 2011 a přírůstkem počtu zaměstnanců, kteří podávali daňové přiznání. („Zpráva o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2012“, 2013)

V roce 2012 byla daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů sražena celkem 13,2 mld. Kč. Toto bylo ovlivněno nárůstem krátkodobých pracovních úvazků, jejíž výše nepřekročila 5 000 Kč měsíčně a zdaněním úroků z vkladů na účtech

stavebního spoření. („Zpráva o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2012”, 2013)

Celkový výnos daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dle § 6 ZDP za rok 2013 činil 126,1 mld. Kč. Skutečný výnos nesplnil očekávání. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2013”, 2014)

Výnos DPFO klesl v porovnání s minulým obdobím na 2,7 mld. Kč. Pokles je způsoben uplatňováním výdajů procentem, více uplatněného daňového zvýhodnění za vyživované dítě v domácnosti či přírůstek objemu příspěvku na životní pojištění a penzijní připojištění uplatňovány jako nezdanitelné části základu daně. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2013”, 2014)

V roce 2014 bylo na dani z příjmů fyzických osob celkově vybráno 146,8 mld. Kč. Opět výnos ze závislé činnosti vzrostl na 130,9 mld. Kč. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2014”, 2015)

Výnos z daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2015 činil 154,4 mld. Kč. Výnos dle § 6 ZDP byl zaznamenán ve výši 136,1 mld. Kč, jednalo se o meziroční růst 4 %. Na daň negativně působily mnohé faktory, mezi nejzásadnější patřila úprava daňového zvýhodnění na druhé a další vyživované dítě, sleva na dani ve výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění dítěte poplatníka v zařízení péče o děti předškolního věku, obnovení slevy na dani pro pracující důchodce. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2015”, 2016)

Výše odvodu daně v roce 2015 byla ovlivněna i pozitivními faktory, a to hlavně stabilním ekonomickým prostředím, finanční stabilitou, vyšší mírou růstové výkonnosti a konkurenceschopností středních a velkých společností, růst zaměstnaností, navýšení mezd zaměstnanců a solidární zvýšení daně. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2015”, 2016)

Daňový výnos z daně z příjmu fyzických osob činil 2,5 mld. Kč, jeho navýšení bylo oproti minulému období o 121,5 %. Tento vysoký nárůst byl ovlivněn snížením částek při uplatnění výdajů „paušálem“, nemožnost čerpat daňové zvýhodnění

na vyživované dítě v případě uplatňování paušálu, nemožnost čerpat slevy na dani, tj. sleva na manžel-a/-ku, v případě uplatňování „paušálů“. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2015”, 2016)

Za zdaňovací období 2016 byl výnos DPFO 172,4 mld. Kč, tj. oproti předcházejícímu období navýšení o 18 mld. Kč. Růst výnosu byl zapříčiněn vyšším očekávaným tempem růstu mezd zaměstnanců a snížením nezaměstnanosti. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016”, 2017)

Daň příjmů fyzických osob ze závislé činnosti byla za zdaňovací období roku 2016 odvedena ve výši 149,4 mld. Kč, což bylo o více jak 9,7 % oproti předcházejícímu období. Vliv růstu byl zapříčiněn solidárním zvýšením daně, navýšením hrubých mezd zaměstnanců. Negativní vliv na výnos mělo zvýšení daňového zvýhodnění na druhé a další vyživované dítě a daňová sleva za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy až do výše minimální mzdy. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016”, 2017)

Výnos z výběru daně z příjmů fyzických osob vykázaných v daňových přiznání za sledované období došlo ke zvýšení na 4,3 mld. Kč. Tento rapidní růst je vysvětlován následujícími opatřeními: snížením limitu pro uplatnění výdajů (paušální výdaje), solidárním zvýšením daně, nemožností čerpání daňového zvýhodnění na vyživované dítě v případě uplatnění paušálních výdajů, nemožností čerpání slevy na dani na manžel-a/-ku v případě paušálních výdajů. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016”, 2017)

Daň vybíraná srážkou (§ 8 ZDP) představovala výnos v částce 16,1 mld. Kč. Tento výnos nebyl ovlivněn legislativními změnami, pouze jeho výše výnosů se odvíjí od ekonomických ukazatelů např. aktuální výše úrokové míry z vkladů fyzických osob. („Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016”, 2017)

Celkový výnos z daně z příjmů fyzických osob je hodnocen pozitivně, a i přes nepříznivé faktory, kterými je výnos daně ovlivněn, vzrostl o 26,4 %. (Ministerstvo financí České republiky, 2016)

Tabulka 1 Vývoj příjmů z daně z příjmu fyzických osob (v tis. Kč)¹

Rok ²	2012	2013	2014	2015	2016
DPFO ³	92 586 003	94 493 705	98 216 591	103 054 352	112 950 886

(1)Development of Individual Income Tax (in thousands of CZK), (2)Year, (3) Individual income tax

Zdroj: vlastní zpracování, Monitor Státní pokladny

I přes změny zákona o daních z příjmů se daňové příjmy zvyšovaly. Nejvýznamnější změna ve výpočtu daně je při uplatnění slev a paušálních výdajů. Od ledna 2013 je zavedena tzv. daň z přebytku neboli solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně ve výši 7 % z příjmů plynoucí ze zaměstnání a z podnikatelské činnosti přesahující 48násobek průměrné mzdy. (Jana Tepperová, & Jan Pavel, 2016)

1.3 Rozdělení výnosu z daně z příjmů fyzických osob

Rozpočtové určení daně z příjmů je vymezeno zákonem o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb. Zákon upravuje vybírání v České republice. Výše příjmů do státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob je rozdělena procentním podílem.

Daň z příjmů fyzických osob, která se vybírá srážkou, je rozdělena následovně:

- 8,92 % kraje,
- 23,58 % obce,
- 67,5 % státní rozpočet.

Rozpočtové určení daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti je rozdělen na 40 %, které připadají do Státního rozpočtu České republiky, a zbývajících 40 % se dále rozděluje:

- 8,92 % kraje,
- 23,58 % obce,
- 67,5 % státní rozpočet.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (celostátní výnos) je rozdělena mezi jednotlivé celky:

- 8,92 % kraje,
- 22,87 % obce (kritérium: daňové příjmy jsou rozděleny dle jednotlivých kritérií)
- 1,5 % obce (daňové příjmy jsou rozděleny dle počtu zaměstnanců s místem výkonem práce v obci),
- 66 % státní rozpočet.

Novela zákona o rozpočtovém určení daní rozděluje daňové příjmy rozděleny následovně:

- 8,65 % kraje,
- 22,87 % obce,
- 1,5 % obce (daňové příjmy jsou rozděleny dle počtu zaměstnanců s místem výkonem práce v obci),
- 66,98 % státní rozpočet.

Daňové příjmy jsou rozdělovány dle daných kritérií a závisí:

- na výměře katastrálních území obce (3 %),
- na prostém počet obyvatel v obci (10 %),
- násobků postupných přechodů (80%), dle novely zákony platné od 1. 1. 2018 procento se sníží na 78 %,
- počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí (7 %), novela zákona upravuje procenta na 9 %.

Daňový příjem je rozdělován jedenkrát měsíčně, když je daná částka vyšší než 500 Kč. („Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní“, 2017)

1.3.1 Struktura daňových příjmů jednotlivých krajů

Sdílené daňové příjmy tvoří významný zdroj příjmů rozpočtu krajů. Legislativní změny upravily přerozdělování sdílených daní do rozpočtu krajů, dále ovlivnily poskytování sociální péče a zdanění hazardu. („Závěrečný účet hospodaření územní samosprávy za rok 2012“, 2013)

V sledovaném období 2013 se na růstu příjmů krajů podílely nejvíce daňové příjmy, a to daň z přidané hodnoty 0,8 mld. Kč a daň z příjmů fyzických osob ve výši 0,4 mld. Kč. Příjmy krajů jsou tvořeny 33 % daňovými příjmy. („Hospodaření krajů a obcí v roce 2013“, 2014)

Příjmy krajů v roce 2014 nadále rostly, daň z příjmů fyzických osob se zvýšila o 2,5 % tj. 12,3 mld. Kč. Vyšší příjmy krajů ovlivnila změna rozpočtového určení daní. („Rozpočtové hospodaření krajů v roce 2014“, 2015)

Zásadní legislativní změna v zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů platná od 1. 1. 2014 souvisela zejména s rekodifikací soukromého práva. Došlo ke změnám v terminologii a také k zásadním změnám ve zdanění příjmů ze závislé činnosti daní vybíranou srážkovou daní podle zvláštní sazby. Zvýšení měsíčního limitu pro srážkovou daň z 5 000 Kč na 10 000 Kč. (Dobešová, 2014)

Nově byly zavedeny slevy za umístění dítěte do předškolního zařízení, kdy poplatník si může uplatnit výdaje za umístění dítěte do zařízení péče o děti předškolního věku. Maximální výše slevy je ve výši minimální mzdy. V každém období, kdy byla zvýšena minimální mzda, si poplatníci mohli uplatnit vyšší slevu. V roce 2015 byla zavedena daňová zvýhodnění na první, druhé, třetí a každé další dítě, to dále vedlo k vyšší optimalizaci daňové povinnosti poplatníka. (Dobešová, 2014)

Hospodaření krajů za rok 2015 bylo příznivější než předpokládaný rozpočet. Predikce vysokých schodků krajů se nenaplnily. Většina krajů ukončila svůj rok s mírným schodkem. Rozpočtové hospodaření jednotlivých krajů je velice nestabilní, a proto očekávání bylo jiné než skutečnost. Výnos daně z příjmů fyzických osob dosáhl částky 12,8 mld. Kč, meziroční růst daňového příjmu byl o 4,3 %. (vlastní zpracování)

Podíly na dani z příjmů fyzických osob jsou přerozděleny mezi kraje. Krajům se rozdělují dle jednotlivých procent, které jsou uvedeny v příloze zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní. Největší procentuální část připadá Středočeskému kraji, který se podílí 13,77 %. Nejmenší procentuální část připadá Karlovarskému kraji, který je pouze 3,77 %. (vlastní zpracování)

V předchozích odstavcích jsou popsány faktory, které ovlivnily příjmy jednotlivých samosprávních celků z daně z příjmu fyzických osob. Následující tabulka zachycuje celkové příjmy z DPFO, tedy uvedené částky zahrnují §6-8 ZDP. (vlastní zpracování)

Tabulka 2 Příjmy krajů z daně z příjmů fyzických osob v tis. Kč. ¹

Kraj / Příjem ²	2012	2013	2014	2015	2016	Index růstu ³
						2016/2015
Středočeský	1 662 530	1 722 746	1 755 983	1 822 617	2 079 279	1.14
Praha	10 405 502	10 136 890	10 948 797	11 334 623	13 281 560	1.17
Jihočeský	1 038 871	1 067 371	1 097 249	1 138 923	1 299 286	1.14
Plzeňský	836 219	898 907	924 069	959 165	1 107 620	1.15
Karlovarský	455 392	468 354	478 939	499 250	569 546	1.14
Ústecký	997 153	1 022 145	1 049 992	1 091 431	1 219 333	1.12
Liberecký	565 012	580 512	592 106	619 862	706 644	1.14
Královéhradecký	768 093	799 696	823 990	852 437	972 477	1.14
Pardubický	668 230	690 246	708 186	742 883	838 571	1.13
Olomoucký	812 848	839 341	861 351	917 187	1 019 193	1.11
Moravskoslezský	1 161 613	1 193 480	1 226 888	1 293 486	1 452 796	1.12
Zlínský	633 845	651 234	669 464	695 652	792 732	1.14
Jihomoravský	1 149 775	1 180 263	1 214 405	1 260 488	1 437 990	1.14
Vysočina	885 752	910 052	928 227	971 739	1 107 785	1.14

(1) Income of regions from the Income tax (in thousands of CZK), (2) Region/Income, (3) growth index

Zdroj: vlastní zpracování, Monitor státní pokladny

I přes nepříznivé legislativní a ekonomické vlivy, daňový výnos krajů stále roste. Nižší výnos z daní se krajských rozpočtů nedotkl, neboť podíl daňových příjmů z celku je poměrně nízký. Zatímco se daňové příjmy jednotlivých krajů rovnoměrně zvyšují. (Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty, 2016)

Výnos daně z příjmů fyzických osob je tvořen z výběru daně z dílčích základů daně. Největší část tvoří výběr daně § 6 – příjmy ze závislé činnosti a na celkových daňových výnosech tvoří cca. 80 %. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti a z kapitálových výnosů není tak vysoký, ale ani také zanedbatelný. (Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty, 2016)

Ve sledovaném pětiletém období, daňové výnosy vzrostly průměrně o 5 mil. Kč. Nejvyšší nárůst daňových příjmů byl zaznamenán v Plzeňském, Královehradeckém kraji a také v Praze. Příjmy jednotlivých krajů mají rostoucí trend. V roce 2016 byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst daňových příjmů jednotlivým krajům, a to v rozmezí 11 až 17 %, což bylo nejvyšší zvýšení daňových příjmů, za posledních 5 let. V předcházejících obdobích byl meziroční nárůst pouze zanedbatelný. Meziroční růst v období 2012–2015 byl nízký, pohyboval se průměrně kolem 3 %. (Monitor státní poklady, 2017)

2 Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob

Daň je definována jako povinná, plynoucí do veřejného rozpočtu, nenávratná, zákonem uložená platba, neekvivalentní a zpravidla neúčelová. Z právního hlediska je možné pouze subjektu uložit povinnost nikoliv nakázat. Z daňového hlediska jsou daně určeny pro úhradu společných potřeb. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Daň z příjmů fyzických osob je označována za univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy a další úkony. Daň se snaží ovlivňovat chování poplatníka správným směrem a respektuje sociální postavení. Poplatník si optimalizuje jeho daňovou povinnost pomocí odčitatelných položek, tj. daňová ztráta, náklady spojené s vývojem a výzkum či využití nezdanitelných částí daně, kterými jsou např. dary, penzijní pojištění atd. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Daň z příjmů fyzických osob je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“).

2.1 Daňový subjekt

Daňový subjekt je osoba podle zákona povinná strpět, odvádět a platit daň. Daňovým subjektem je poplatník nebo plátce daně. Poplatník je nositel daňového břemene a jeho povinností je odvést daň. Plátce daně je taková osoba, která daň odvádí a tím nesnižuje svůj disponibilní důchod. Plátce je ze zákona povinen vybranou daň od jiných subjektů nebo sraženou daň odvést do veřejného rozpočtu. Výběr daně pomocí plátce, je tehdy, kdy předmětem daně jsou převážně příjmy, které jsou podrobeny dani. Výběr daně se označuje „srážka u zdroje“. Při tomto výběru plátce minimalizuje daňové úniky. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Na základě daňového domicilu lze rozlišovat daňového rezidenta a nerezidenta. Daňový rezident se zdržuje na daném území více jak 183 dní v roce a veškeré jeho příjmy plynoucí z domácí i zahraničí se zdaňují na území domácí země. Při podání daňového přiznání využívá veškeré daňové výhody, např. daňové zvýhodnění, slevy na dani atd. Daňový nerezident je označován za poplatníka s omezenou daňovou povinností, který zdaňuje pouze příjmy plynoucí z České republiky.

2.2 Předmět daně

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně. Jednoznačně vymezit příjmy je velice obtížné, hlavním důvodem je započtení i nepeněžitých příjmů. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Předmětem daně z příjmů jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10). (Marková, 2017)

Mezi příjmy vyňaté, které nejsou předmětem daně lze například zařadit: úvěry nebo zápůjčky, příjmy získané nabytí akcií nebo podílových listů při převodu majetku státu na jiné osoby, vypořádání společného jmění manželů atd. (Marková, 2017)

2.3 Příjmy osvobozené od daně

Příjmy, které jsou osvobozeny od daně, jsou jejím předmětem, ale nejsou zatíženy daní. Daňový subjekt není povinen ani oprávněn, zahrnovat tyto příjmy do základu daně. Osvobození je vázáno na splnění určitých podmínek. V České republice je osvobozeno více jak 60 druhů příjmů. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Příjmy, které jsou osvobozeny, od daně z příjmů fyzických osob, jsou taxativně vyjmenovány v § 4 zákona o dani z příjmů fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto příjmy patří:

- příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku,
- příjem z prodeje hmotné movité věci,
- příjem získaný ve formě dávky nebo služby z nemocenského pojištění,
- příjmy sociálního charakteru, např. dávka pro osobu se zdravotním postižením, sociální služba, dávka pěstounské péče atd.
- příjmy v podobě stipendia,
- příjmy z penze vyplácené z penzijního připojištění se státním příspěvkem,
- plnění z vyživovací povinnosti. (Marková, 2017)

2.4 Základ daně

Základ daně z příjmů fyzických osob je tvořen součtem pěti dílčích daňových základů tj. §§ 6–10 ZDP. Toto rozdělení příjmů do dílčích základů je důležité, z důvodu, že každý příjem se stanovuje odlišně a má svá pravidla. Souhrn dílčích základů tvoří celkový základ daně. Celkový základ daně dále lze snížit o odpočty, které rozlišujeme standardní a nestandardní. Standardní odpočty snižuje základ daně o pevně danou částku, jestliže jsou splněny určité podmínky. Nestandardní odpočty slouží např. na veřejně prospěšné účely. Uplatnění odpočtů je stanoveno, které jsou stanoveny v absolutní částce nebo jsou limitovány a nelze je překročit. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Standardní odpočty mohou být absolutní i relativní, kdy jejich výše snižuje základ daně. Poplatník k jejich uplatnění musí pouze prokázat splnění určitých podmínek plynoucí ze zákona. Absolutní standardní odpočty jsou stanoveny pevnou částkou nebo jsou odvozeny od daného ekonomického či zákonného parametru. Relativní standardní odpočty jsou využívány méně. Stanovují se pomocí určitého procenta od základu daně. (Vančurová, & Láchová, 2016)

V České republice byly standardní odpočty využívány do konce roku 2005. V roce 2006 tyto odpočty byly nahrazeny slevami od základu daně. („Finanční správa“, 2017)

Nestandardní odpočty jsou stanoveny od prokazatelného výdaje. Odpočty se odečítají od základu daně a nezáleží na pořadí uplatněných odpočtů. Pouze zde platí, že jejich výše je limitovaná.

Mezi nestandardní odpočty patří:

- úroky z úvěrů na bytové potřeby,
- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely,
- příspěvky na penzijní připojištění,
- pojistné na životní pojištění,
- zaplacené členské příspěvky v odborové organizaci,
- úhrada za zkoušky (ověřující další vzdělávání),
- daňová ztráta,

- vývoj a výzkum,
- výdaje na odborné vzdělávání. (Marková, 2017)

Téměř každý odpočet musí být uplatněn, ve zdaňovacím období, v kterém vznikl. Existuje i možnost převést si daný odpočet do následujících zdaňovacích období. Daňová ztráta je libovolně uplatnitelná až do následujících pěti zdaňovacích období. Vývoj a výzkum, výdaje na odborné vzdělávání, lze převést do následujících třech zdaňovacích období, a to v celé částce nebo pouze ve zbývající části. Ostatní odpočty jsou nepřevoditelné, pokud nebudou uplatněny v daném zdaňovacím období, již v následujícím zdaňovacím období je nelze uplatnit. (Marková, 2017)

2.4.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)

Díličímu základu daně z příjmů ze závislé činnosti podléhá nejvíce poplatníků, neboť tento dílčí základ zahrnuje mzdy a platy. Plátcem je zde zaměstnavatel, který sráží a odvádí zálohy na daň od svých zaměstnanců, a odvádí je finančnímu úřadu v měsíčních platbách. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Mezi příjmy ze závislé činnosti lze zařadit:

- příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti,
- příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru nebo obdobného poměru při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,
- odměna člena orgánu právnické osoby a likvidátora,
- příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti. (Marková, 2017)

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně nejsou např. náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, částky přijaté zaměstnancem zálohově od zaměstnavatele, aby je vydal, povinná plnění zaměstnavatele na vytváření a dodržování pracovních podmínek pro výkon práce. (Marková, 2017)

Dále jsou osvobozeny příjmy, například: nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců, nepeněžité plnění vynaložená zaměstnavatelem na rekvalifikaci zaměstnanců, hodnota nepeněžního bezúplatného plnění poskytovaného z fondu kulturních a sociálních potřeb, hodnota přechodného ubytování až 3500 Kč měsíčně, platba zaměstnavatele v celkovém úhrnu nejvýše 50 000 Kč ročně na příspěvek penzijního připojištění se státním příspěvkem atd. (Marková, 2017)

Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP) – dílčí základ daně bude zjištěn jako suma hrubých mezd zvýšené o pojistné na sociálním zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Dílčí základ daně § 6 ZDP tvoří tzv. „superhrubá mzda“. Pokud by poplatník pracoval na dohodu o provedení práce, a to maximálně 300 hodin ročně a pobíral důchod do měsíční maximální částky 10 000 Kč, jeho základem pro výpočet daně bude pouze hrubá mzda. (Marková, 2017)

2.4.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)

Příjmy ze samostatné činnosti obsahují takové příjmy, které provádí podnikatel na vlastní účet a vlastním jménem. Mezi příjmy ze samostatné činnosti řadíme:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, tj. z podnikání podle zvláštního zákona (např. lékaři, advokáti, daňoví poradci atd.),
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. (Vančurová, & Láchová, 2016)

K dosažení některých příjmů z jiné samostatné činnosti však není za potřeby zvláštního oprávnění. Patří sem:

- příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a autorských práv,
- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání. (Marková, 2017)

Dílčí základ daně tvoří příjmy dle § 7 ZDP, které se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Výdaje snižující základ daně jsou zjištěny

z účetnictví nebo z daňové evidence. Pokud poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou být výdaje uplatněny procentem z příjmů. (Marková, 2017)

Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) – dílčí základ daně bude stanoven jako rozdíl mezi příjmy ze samostatné činnosti a výdaji na zajištění, udržení a dosažení příjmů. Výdaje budou stanoveny ve skutečné výši nebo pomocí paušálních výdajů. Může vzniknout daňová ztráta, kterou je možné odečíst od vybraných dílčích základů v roce, kdy vznikla nebo v následujících pěti letech. (Marková, 2017)

2.4.2.1 Paušální výdaje

Paušální výdaje procentem jsou využity podle jednotlivých druhů příjmů. Mnozí poplatníci tyto paušály využívají. Hlavním důvodem je úspora administrativních nákladů a mohou přinášet i daňovou úsporu. Za zdaňovací období roku 2017 bude možné uplatnit maximálně z příjmů ve výši 2 000 000 Kč stejně jako v roce 2016. Pokud poplatník uplatní tento limit pak nelze uplatnit slevu na manžel-a/-ku ani daňové zvýhodnění na vyživované děti. („Finanční správa”, 2017)

Daňovou optimalizaci zde provést, pokud by daný poplatník využil pouze miliónový limit na uplatnění výdajů. Novela zákona říká, že v za zdaňovací období 2017 mohl uplatnit slevu na manžel-a/-ku a daňové zvýhodnění na vyživované děti. V následujícím zdaňovacím období roku 2018 bude nadále platit novela zákona. („Finanční správa”, 2017)

V tabulka č.3 popisuje maximální hranice pro uplatnění výdajů procentem. (vlastní zpracování)

Tabulka 3 Paušální výdaje¹

Druh příjmů ²	Sazba paušálních výdajů ³	Maximální hranice pro uplatnění výdaje ⁴	
		2016 (z příjmů 2 mil. Kč)	2017 (z příjmů 1 mil. Kč)
Příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného ⁵	80 %	1 600 000 Kč	800 000 Kč
Příjem ze živnostenského podnikání ⁶	60 %	1 200 000 Kč	600 000 Kč
Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku ⁷	30 %	600 000 Kč	300 000 Kč
Jiné příjmy ze samostatné činnosti ⁸	40 %	800 000 Kč	400 000 Kč

(1) Flat-expenses, (2) Type of income, (3) Flat rate, (4) Maximum limit for application of expenditure, from income of CZK 2 million, from income of CZK 1 million), (5) Revenue from agricultural production, forestry and water management and income from the craft trades, (6) Revenue from business entrepreneurship, (7) Income from the lease of property included in business property, (8) Other income from self-employment

Zdroj: vlastní zpracování, data získána z („Finanční správa“, 2017)

2.4.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)

Mezi příjmy z kapitálového majetku jsou považovány příjmy z držby finančního majetku. Zdaňují se ve většině případů tzv. srážkou u zdroje. Při jejich odděleném zdanění se postupuje tak, že každý příjem tvoří samostatný základ daně. Na něj se aplikuje zvláštní sazba daně podle § 36 ZDP. Mezi tyto samostatné základy patří:

- úroky plynoucí z jednorázového vkladu,
- podíly na zisku kapitálových korporací,
- úroky z vkladů na účtech, které podle podmínek banky nejsou určeny k podnikání atd. (Vančurová, & Láchová, 2016)

Za příjmy z kapitálového majetku lze považovat např. podíly na zisku z obchodní korporace a úroky z držby cenných papírů, podíly tichého společníka z účasti na podnikání, výnos z jednorázového vkladu, dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, úrokové a jiné výnosy z držby směnek, plnění ze zisku svěřeneckého fondu. Tyto částky jsou uvedeny v českých korunách a zdaněny srážkou u zdroje ve výši 15 %. Potom by se tyto příjmy nezahrnovaly do dílčího základu daně. (Marková, 2017)

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP) – zde jsou uvedeny příjmy plynoucí poplatníkovi za kalendářní rok. (Marková, 2017)

2.4.4 Příjem z nájmu (§ 9 ZDP)

O příjmy z nájmu se jedná, pokud daný příjem není uveden v §§ 6–8 ZDP, jsou to příjmy z nájmu nemovitých věcí a bytů, kromě příjmů z příležitostného nájmu. (Marková, 2017)

Dílčí základ tvoří veškeré příjmy, které mohou být sníženy o výdaje na udržení, zajištění a dosažení příjmů. Pokud poplatník neuplatní skutečné výdaje, budou využity výdaje paušálem. Paušál činí 30 % z příjmů, maximálně do částky 300 000 Kč. (Marková, 2017)

Příjmy z nájmu (§ 9 ZDP) – dílčí základ bude stanoven rozdílem mezi příjmy a výdaji na dosazení, udržení a zajištění příjmů. Výdaje budou stanoveny 30 % z příjmů nebo ve skutečné výši. Daňová ztráta je v tomto dílčím základu daně přístupná. Pravidla pro její uplatnění jsou shodná s dílčím základem daně ze samostatné činnosti. (Marková, 2017)

2.4.5 Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)

Do dílčího základu daně jsou zařazeny všechny příjmy, které nebyly zahrnuty v §§ 6-9 ZDP, a netvořily dílčí základy daní. Mezi tyto příjmy patří např.:

- příjmy z příležitostných činností,
- příjmy z příležitostného nájmu movitých věcí,
- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,

- příjmy z převodu (nemovitých věcí, cenných papírů atd.),
- výhry z hazardních her,
- výhry z reklamních soutěží. (Marková, 2017)

Veškeré příjmy podléhající dílčímu základu daně § 10 ZDP jsou stanoveny jako rozdíl mezi příjmy a výdaji na jejich dosažení. Jsou-li výdaje vyšší než příjem, vzniká daňová ztráta což zde nesmí vzniknout. Jedná se o dílčí základ, kde skutečné výdaje lze kombinovat s paušálními výdaji, jedná se především o zemědělskou činnost, kde mohou být uplatněny výdaje 80 % maximálně do částky 1,6 mil. Kč. (Křemen, 2012)

Pokud příjmy z příležitostných činností, příjmy z příležitostného nájmu movitých věcí a příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství v souhrnu nepřesáhnou částku 30 000 Kč za zdaňovací období, jsou tyto příjmy osvobozeny. Jestliže jsou dané příjmy jsou vyšší než uvedený limit, je třeba zdanit celý příjem. (Marková, 2017)

Dílčí základ daně ostatní příjmy (§ 10 ZDP) jsou zahrnuty takové příjmy, které nejsou uvedeny v §§ 6-9 ZDP a příjmy osvobozené. V daňovém přiznání bude uveden rozdíl mezi příjmy a výdaji. (Marková, 2017)

2.5 Úprava základu daně

Součet dílčích základů daně, tvořící celkový základ daně, je možné před výpočtem daně upravit o nezdanitelné částky dle § 15 ZDP a odčitatelné položky dle § 34 ZDP. Úprava základu daně osob je jedním nejdůležitějších kroků při výpočtu daňové povinnosti. Daňový subjekt se snaží o maximální optimalizaci základu daně a to tak, že si uplatní jednotlivé odpočty na, které má i právní nárok. (Illetško, & Děrgel, 2016)

2.5.1 Nezdanitelné části daně

Nezdanitelné části základu daně (§ 15 ZDP) budou odečteny od základu daně. Mezi tyto položky lze zařadit bezúplatná plnění, tj. dary, a to na vědu, vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, tělovýchovné a sportovní aktivity atd. Od základu lze odečíst alespoň 1 000 Kč, pokud za zdaňovací období částka přesáhne 2 % ze základu daně. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Bezúplatné plnění zahrnuje také odběr krve, který se oceňuje částkou 3 000 Kč (od roku 2018) za jeden odběr a odběr orgánu od žijícího dárce, který je oceněn částkou 20 000 Kč. Dále mohou být odečteny úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru, které byly zaplacený ve zdaňovacím období. Částka nesmí přesáhnout jednu dvanáctinu této maximální částky za každý měsíc placení úroků nebo úhrnná částka úroků snižující základ daně ze všech úroků poplatníků nesmí překročit 300 000 Kč společně hospodařící domácnosti. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Dále od základu daně mohou být odečteny příspěvky zaplacené poplatníkem za zdaňovací období maximálně 24 000 Kč, a to penzijní připojištění se státním příspěvkem a doplňkové penzijní spoření, které bude sníženo o 24 000 Kč (v současné době 12 000 Kč). Pokud poplatník si hradí pojistné na soukromé životní pojištění, odečte v úhrnu 24 000 Kč za zdaňovací období. Od základu daně mohou být odečteny také členské příspěvky v odborové organizaci, které lze odečíst 1,5 % ze zdanitelných příjmů (§ 6 ZDP), maximální částka 3 000 Kč za zdaňovací období. Mezi další nezdanitelné částky patří úhrady na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání nejvýše však 10 000 Kč. (Illetško, & Děrgel, 2016)

2.5.2 Sazba daně

Po úpravách je základ daně zaokrouhlen na celá sta koruny dolů. Takto upravený základ daně vynásobíme sazbou daně (15 %) a vypočteme daň. Sazba daně z příjmů fyzických osob pro zdaňovací období roku 2016 a následující zdaňovací období činí 15 %. (Marková, 2017)

Solidární zvýšení daně (§ 16a ZDP) činí 7 % z rozdílu mezi součtem dílčích základů daně stanovených dle § 6 ZDP – příjmy ze závislé činnosti a § 7 ZDP – příjmy ze samostatné činnosti a čtyřicetiosminásobkem průměrné mzdy. Daň je veřejností nazývána „milionářskou daní“. (Vančurová, & Láchová, 2016)

2.5.3 Slevy na dani

Od vypočtené daně je možné odečíst slevy na dani (§ 35ba ZDP), na které má poplatník za zdaňovací období nárok. Slevy si poplatník uplatní v souladu se zákonem. (Marková, 2017)

Tabulka 4 Slevy na dani¹

Sleva na dani (§ 35ba ZDP) ²	Roční slevy ³	
	2017	2018
- Poplatníka ⁴	24 840 Kč	24 840 Kč
- na druhého z manželů ⁵	24 840 Kč	24 840 Kč
- na částečný invalidní důchod ⁶	2 520 Kč	2 520 Kč
- na plný invalidní důchod ⁷	5 040 Kč	5 040 Kč
- na průkaz ZTP/P ⁸	16 140 Kč	16 140 Kč
- na studenta ⁹	4 020 Kč	4 020 Kč
- za umístění dítěte (max. částka) ¹⁰	11 000 Kč	12 200 Kč
- na evidenci tržeb (max. částka) ¹¹	5 000 Kč	5 000 Kč

(1)Tax allowance, (2)Tax allowance (section 35ba of the ITA), (3) Annual tax allowance, (4) For a taxpayer, (5) On a Spouse without income, (6) for a partial disability pension, (7) for a disability card, (8) for a disability card, (9) for a student, (10) for a placement of a child (max. amount), (10) for sales records (max. amount)

Zdroj: vlastní zpracování, data získána z („Finanční správa“, 2017)

Sleva na druhého z manželů může být využita pouze tehdy pokud manžel/manželka nemá vlastní příjmy za zdaňovací období přesahující 68 000 Kč. Mezi příjmy nejsou započteny dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi atd. Mezi slevy na DPFO byla zařazena nová sleva na evidenci tržeb, která činí na evidenci tržeb 5 000 Kč. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Sleva za umístění dítěte, odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění dítěte v předškolním zařízení. Slevu lze uplatnit pouze, pro vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Za každé dítě je možno uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy. Pokud danou slevu může pouze uplatnit jeden z poplatníků za zdanitelné plnění. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Sleva na evidenci tržeb je nová sleva. Tuto slevu lze pouze uplatnit pouze v jednom zdaňovacím období a to tehdy, kdy poplatník měl poprvé zaevidoval tržbu a to učinil. Sleva se týká pouze fyzických podnikajících osob nikoliv právnických osob. Právnické osoby nemají nárok na slevu s evidencí EET. Sleva činí maximálně 5 000 Kč bez ohledu na skutečně vynaložené výdaje na pořízení daného zařízení. Sleva nelze přesunout do následujícího zdaňovacího období, lze ji uplatnit jen z částky daně vypočteného z dílčího základu daně ze samostatné činnosti. (Marková, 2017)

Výše uvedené slevy na dani umožňují snižovat částku daně do nulové výše. Daň po slevách je možno dále upravit o daňová zvýhodnění na vyživované dítě. Aplikací daňového zvýhodnění může vzniknout i záporná částka daně neboli daňový bonus. Toto je hlavním důvodem odečtu částky daně v posledním kroku. Výše zvýhodnění se odlišuje podle toho, zda se jedná o první, druhé nebo třetí. Pro čtvrté a další děti již daňové zvýhodnění neroste. Maximální limit pro daňový bonus činí 60 300 Kč. Nárok na daňový bonus má pouze ten poplatník, který za zdaňovací období má příjmy dle §§ 6–9 ZDP. („Finanční správa”, 2017)

Tabulka 5 Daňová zvýhodnění¹

Daňové zvýhodnění (§ 35c ZDP) ²	Roční částka ³	
	2017	2018
- na jedno dítě ⁴	13 404 Kč	15 204 Kč
- na druhé dítě ⁵	19 404 Kč	19 404 Kč
- na třetí a další dítě ⁶	24 204 Kč	24 204 Kč
Daňový bonus minimální ⁷	100 Kč	100 Kč
Daňový bonus maximální ⁸	60 300 Kč	60 300 Kč

(1) Tax advantages, (2) Tax advantages, (3) Annual amount, (4) for the first child, (5) for the second child, (6) for the third and the next child, (7) Tax bonus minimum, (8) Tax bonus maximum

Zdroj: vlastní zpracování („Finanční správa”, 2017)

Pro aplikaci daňového zvýhodnění na vyživované dítě poplatníka se za vyživované dítě považuje dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči rodičů, dítě druhého z manželů. Zvýhodnění poplatník může uplatnit u nezletilého dítěte či u zletilého dítěte až do věku 26 let nebo při doktorském studijním programem poskytující vysokoškolské vzdělání až do věku 28 let. („Finanční správa”, 2017)

Pokud v jedné společné hospodařící domácnosti, žije více poplatníků, daňové zvýhodnění uplatní ve zdaňovacím období. Pokud se neuplatňuje daňové zvýhodnění celý rok, uplatní pouze 1/12 za každý kalendářní měsíc, v němž byly splněny podmínky. Pokud se dítě narodilo během roku, lze uplatnit daňové zvýhodnění již v měsíci narození. („Finanční správa“, 2017)

2.6 Výpočet daňové povinnosti

V následující tabulka č. 6, znázorňuje algoritmus pro výpočet daňové povinnosti k dani z příjmů fyzických osob. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Tabulka 6 Algoritmus výpočtu daňové povinnosti¹

Dílčí základ daně § 6 ZDP ²
Dílčí základ daně §7 ZDP ³
Dílčí základ daně § 8 ZDP ⁴
Dílčí základ daně § 9 ZDP ⁵
Dílčí základ daně § 10 ZDP ⁶
= Základ daně ⁷
- Odčitatelné položky ⁸
- Nezdanitelné části základu daně ⁹
= Upravený základ daně (zaokrouhlený na celá sta koruny dolů) ¹⁰
x Sazba daně ¹¹
= Daňová povinnost ¹²
- Slevy na dani ¹³
= Daňová povinnost po slevě ¹⁴
- Uhrazené zálohy ¹⁵
= Přeplatek/Doplatek na dani ¹⁶

(1) Algorithm of tax liability calculation, (2) Partial tax base section 6 of the ITA, (3) Partial tax base section 7 of the ITA, (4) Partial tax base section 8 of the ITA, (5) Partial tax base section 9 of the ITA, (6) Partial tax base section 10 of the ITA, (7) Tax base, (8) Figure deductible from tax base, (9) Non-taxable portion of the tax base, (10) Altered tax base (rounded down to hundreds down), (11) tax rate, (12) Tax liability, (13) Tax allowances, (14) Tax liability after the deduction, (15) Paid tax advances, (16) Tax overpaid/tax arrears.

Zdroj: vlastní zpracování, (Illetško, & Děrgel, 2016)

2.6.1 Daňové přiznání

Po veškerých úpravách na daně bude zjištěna částka splatné daně, respektive přeplatek či nedoplatek na dani nebo daňový bonus poplatníka. Daňové přiznání se vyplňuje do tiskopisu Ministerstva financí České republiky a je třeba přiložit přílohy dokládající skutečnosti tvrzené v daňovém přiznání. Mezi tyto přílohy můžeme zařadit: Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti o sražených zálohách na daň a daňové zvýhodnění a Potvrzení zaměstnavatele druhého z poplatníků pro uplatnění nároku na daňové zvýhodnění a další. (Illetško, & Děrgel, 2016)

Lhůta pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob je stanovena nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Za zdaňovací období 2017, daňové přiznání je nutné podat do 3. dubna 2018. Poplatník této daně podá vyplněný tiskopis k dani z příjmů fyzických osob buď osobně na svém příslušném finančním úřadě, poštou nebo elektronicky pomocí datové informační schránky Finanční správy. („Finanční správa”, 2017)

3 Metodika

Cílem práce je identifikovat změny ve využívání optimalizačních konstrukčních prvků při výpočtu daně z příjmů fyzických osob v letech 2011 až 2015. Zhodnotit výši daňových příjmů plynoucích z výběru daně z příjmů fyzických osob za sledované období roků 2011–2015 do státního rozpočtu.

Data budou čerpána z webových stránek Finanční správy, Monitoru státní pokladny, Eurostatu, Ministerstva financí České republiky a Českého statistického úřadu. Dále data budou sekundárně zpracována, a to pomocí indexů, součtů, tabulek a grafů s cílem usnadnit orientaci v dané problematice.

Pro porovnání nárůstu počtu podaných daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob je využit index změny. Index změny (I_{DP}) vyjádřený v %, který je zapsán:

$$I_{DP} = \frac{DP_n}{DP_{n-1}} * 100 \quad (1)$$

kde:

DP_n počet daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob v čase „n“,
 DP_{n-1} počet daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob v čase „n-1“,
 X^i procentní změna počtu podaných daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Index změn v položkách podaných daňových přiznáních je vypočten v %,

$$P^i = \frac{PzDP_n}{PzDP_{n-1}} * 100 \quad (2)$$

kde:

$PzDP_n$ položka z daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob v čase „n“,
 $PzDP_{n-1}$ položka z daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob v čase „n-1“,
 P^i procentní změna vybrané položky z daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Základním cílem práce je identifikovat změny v chování poplatníků daně z příjmů fyzických osob a pokusit se zdůvodnit jejich chování. Informace o počtu daňových přiznání v jednotlivých krajích budou vyjádřeny pomocí relativních ukazatelů, které budou zobrazovat změny v čase. Snahou bude najít zásadní faktory, které ovlivnily poplatníky k podání daňového přiznání.

V práci bude zjišťován základ daně, který se nachází v rozmezí od 151 tis. Kč - 200 tis. Kč a dále základ daně, jenž je v rozmezí od 501 tis. Kč do 550 tis. Kč. Uvedené základy daně budou analyzovány z pohledu dílčích základů daně, nezdanitelných částí daně a uplatněných daňových zvýhodnění atd.

V jednotlivých krajích České republiky bude zaznamenán vývoj obyvatelstva v závislosti na vývoji počtu podaných daňových přiznání v letech 2011 až 2015. Hodnota bezúplatného plnění (hodnota darů) bude zkoumána v závislosti na výši počtu podaných daňových přiznání a hodnoty darů uplatněných v daňových přiznání v jednotlivých krajích. Cílem bude zjistit, co vede daňové poplatníky k uplatnění odčitatelných položek (zejména uplatnění darů) a pokusit se vysvětlit nárůst vyplácených daňových bonusů.

Dále budou zhodnoceny celkové příjmy státního rozpočtu, daňové příjmy a příjmy plynoucí z výběru daně z příjmů fyzických osob a jejich podíl na hrubém domácím produktu. Posouzen bude i vývoj příjmů státního rozpočtu, který plyne z výběru daně z příjmů fyzických osob dle jednotlivých dílčích základů daně.

4 Zdanění příjmů fyzických osob v období 2011-2015

Veřejností jsou za základ daně považovány příjmy. Toto vnímání veřejností není přesné. Veškeré příjmy poplatníka lze v souladu se zákonem o daních z příjmů upravit – optimalizovat a až po této úpravě lze hovořit o základu daně. Předmětem zkoumání jsou podaná daňová přiznání poplatníků k dani z příjmů fyzických osob v období 2011-2015.

4.1.1 Základ daně od 151 tis. Kč – 200 tis. Kč

Počet podaných daňových přiznání s celkovým základem daně od 151 tis. do 200 tis. Kč vykazuje rostoucí tendenci. Nejvyšší počet podaných přiznání byl zaznamenán v roce 2013, kdy v meziočném srovnání s rokem 2012, došlo ke zvýšení o 13 %, a tj. nejvíce ve sledovaném období.

4.1.1.1 Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob

Dílčí základ daně § 6 ZDP – příjmy ze závislé činnosti tvoří nejvýznamnější položku v daňových přiznáních a je vykazován největším počtem poplatníků. Výše této položky je stanovena jako hrubý příjem ze zaměstnání, který je zvýšený o sociální a zdravotní pojištění, tzv. „superhrubá mzda“.

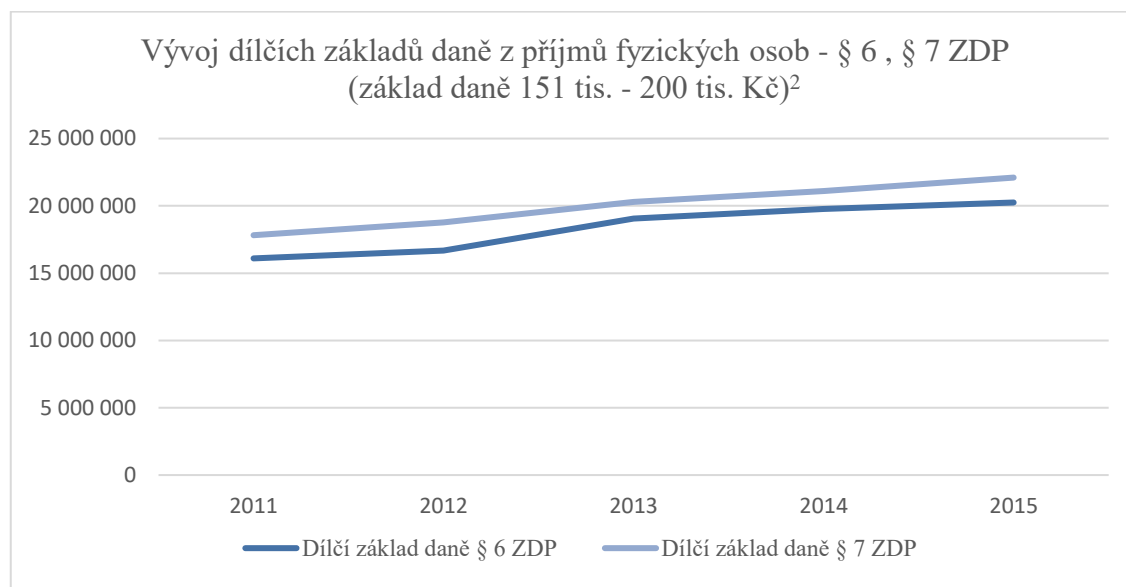
Příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP jsou vypočteny jako rozdíl mezi příjmy a výdaji na dosažení, udržení a zajištění příjmů, tzn. při uplatnění skutečných výdajů. Základ daně pro příjmy z podnikání lze stanovit procentem z příjmů.

V analýze §6 ZDP a § 7 ZDP je patrné, že příjmy ze samostatné činnosti převyšují příjmy ze závislé činnosti. Tato skutečnost svědčí o tom, že více daňových poplatníků vykonává činnost na základně živnostenského oprávnění a tito podnikatelé vykazují vyšší příjmy než zaměstnanci.

Následující graf č. 2 znázorňuje vývoj dílčích základů daně z příjmů fyzických osob, a to příjmy ze závislé činnosti a příjmy z podnikání. Z grafu je zřejmé, že nejvyšší rozdíl dílčích daňových základů (§ 6, § 7) je vykazován v roce 2012, a to zvýšení o 8 % u dílčího základu daně dle § 7 – příjmy ze samostatné činnosti. Výkyv mezi dílčími daňovými základy lze vysvětlit tzv. „švarcsystémem“, kterého bylo v roce 2012 zaznamenáno nejvíce případů. Korporace najímala na práci občany - živnostníky,

kteří sice měli živnostenská oprávnění, ale jejich činnost vykazovala známky závislé činnosti, např. veškeré pracovní pomůcky a nářadí byly hrazeny korporací. Hlavním cílem tohoto nezákonného systému je úspora mzdových nákladů (na odvodu zdravotního a sociálního pojištění za zaměstnance).

Graf 2 Vývoj dílčích základů daně z příjmů fyzických osob¹

(1) Development of partial tax bases of individual income tax (2) Development of partial tax bases of individual income tax -sections 6-7 of the ITA (tax base 151 thousand-200 thousand CZK (3) Partial tax base section 6 ITA, (4) Partial tax base section 7 ITA.

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Tabulka 7 Dílčí základ daně § 8 ZDP – příjmy z kapitálového majetku¹

Rok ²	2011	2012	2013	2014	2015
Dílčí základ § 8 ZDP (v tis. Kč) ³	77 816	87 718	69 943	83 746	104 997

(1) Partial tax base section 8 ITA, (2) Partial tax base section 8 ITA (in thousands of CZK)

Zdroj: vlastní zpracování, (Finanční správa, 2016)

Daňoví poplatníci daně z příjmů fyzických osob se nejčastěji setkávají s příjmy z kapitálového majetku v podobě výnosu z držby finančního majetku, a to jak peněz, cenných papírů, tak i obchodních podílů. Tyto příjmy z finančního majetku jsou daněny srážkou u zdroje. V dílčím základu daně by se mohlo jednat např. o úroky z podnikatelského účtu či úroky z poskytnutých půjček. Z tabulky je patrné,

že v roce 2013 byla výše uplatněných výnosů z držby finančního aktiva nejnižší za sledované období. Nejvyšší částka byla vykázána v roce 2015, kdy se česká ekonomika vyrovnala s ekonomickou krizí a daňoví poplatníci začali opět více investovat.

Dílčí základ daně § 9 ZDP – příjmy z pronájmu, jedná se o pronájem nemovitých a movitých věcí. Fyzická osoba nepodnikající vykazuje příjmy z pronájmu (obvykle nemovitostí) jako součást tohoto základu daně. Proti příjmům si lze uplatnit skutečné výdaje nebo výdaje stanovené procentem (30 %).

Ve sledovaném období roků 2011-2015, příjmy z pronájmu kolísají, roční rozdíly jsou značné. Při meziročním srovnání roku 2014/2013 dané příjmy se zvýšily o 23 %. Tento výkyv by mohl být zapříčiněn růstem nájemného.

Příležitostné příjmy neboli ostatní příjmy jsou součástí dílčího základu daně § 10 ZDP. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o příjmy příležitostné, nejsou daňovými poplatníky často vykazovány, a to z důvodu jejich neexistence.

4.1.1.2 Nezdánitelné části základu daně

Do roku 2011 penzijní připojištění vykazovalo růstový trend, ale jeho tempo růstu bylo pomalejší než v předcházejícím období. Tedy s rostoucím trendem je spojen i rostoucí objem státních příspěvků, které byly poukázány státem jednotlivým občanům. V roce 2011 bylo zaznamenáno o 92 mil. Kč více vyplacených státních příspěvků oproti roku předchozímu.

V roce 2012 je zaznamenán nejvyšší počet uzavřených smluv penzijního připojištění. Od roku 2013 jsou zavedeny tzv. tři pilíře penzijního pojištění, kdy v prvním pilíři je povinné důchodové pojištění, druhý pilíř tvoří důchodové spoření a třetí pilíř obsahuje doplňkové penzijní spoření. V roce 2015 byl zrušen druhý pilíř, tedy důchodová reforma. Byly prezentovány výhody druhého pilíře, ale většina obyvatel v této novince neměla důvěru a nevstoupila do druhého pilíře penzijního pojištění.

Následující tabulka znázorňuje počet uzavřených smluv penzijního připojištění a výši uplatněných příspěvků zaplacených na penzijní připojištění. Lze říci, že počet uzavřených smluv penzijního připojištění kopíruje úměrnou částku z daňových příznání. Tedy výše uplatněné položky v daňovém příznání odpovídá počtu uzavřených smluv v jednotlivých letech.

Tabulka 8 Penzijní připojištění¹

Rok ²	2011	2012	2013	2014	2015
Počet uzavřených smluv v ČR ³	4 565 741	5 134 862	4 886 675	4 585 149	4 281 621
Položka z daňového příznání (v tis. Kč) ⁴	171 897	170 938	117 862	124 090	123 753

(1) Additional retirement insurance, (2)Year, (3) Number of closed contracts in Czech Republic, (4) Tax return entry

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR

Výše odečtu životního pojištění ze základu daně se ve sledovaném období snížilo na 58 % z původní hodnoty. Hlavním důvodem propadu využití odečtu na životní pojištění lze považovat skutečnost, že platba pojistného nevede ke zhodnocení peněz. Pojištění má sloužit jako kompenzace za úraz.

Položka – bezúplatného plnění (dar) na veřejně prospěšné účely, u daňových poplatníků s nízkým základem daně, není významná.

4.1.1.3 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti bylo ve sledovaném období vykázáno ve vyšší míře. V roce 2012 bylo zaznamenáno navýšení uplatnění daňového zvýhodnění o 23 % (v porovnání s rokem 2011). V roce 2012 bylo daňové zvýhodnění na vyživované dítě zvýšeno z 11 604 Kč na 13 404 Kč, což je o 1 800 Kč více.

V roce 2015 změnou zákona o daních z příjmů byly nově zavedeny slevy za první, druhé a třetí a další dítě. Částka daňového zvýhodnění na první, druhé a třetí dítě se liší. I když došlo k zvýšení částky daňového zvýhodnění na vykázaní daňového zvýhodnění, v daňových příznáních nebyla zjištěna významná změna.

Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že daňoví poplatníci vykazující základ daně v rozmezí od 151 tis. – 200 tis. Kč podali v průměru 230 tis. daňových tvrzení. V daňových tvrzeních vykazují poplatníci daně dílčí základ daně § 7 ZDP – příjmy ze samostatné činnosti ve vyšších hodnotách než dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 6 ZDP). Tento rozdíl lze vysvětlit několika faktory:

- např. využitím „švarcsystému“; „Švarcsystém“ (viz výše) je v České republice nezákonný, ale dle statistik se jedná o vysoce využívaný nezákonný institut,
- daňová příznání podaná daňovými poplatníky s nízkými příjmy, kteří vykazují příjmy ze zaměstnání v hodnotě do 15 000 Kč čisté měsíční mzdy a uplatňují daňové zvýhodnění (vzniká nárok na daňový bonus).

Výše uplatnění penzijního připojištění kopíruje počet uzavřených smluv v souvislosti s penzijním připojištěním v České republice.

Naopak je tomu u životního pojištění. Počet uzavřených smluv na životní pojištění se snižuje a tzn. že i hodnota odčitatelné položky se v daňových příznání vyazuje v nižších hodnotách.

Vzhledem ke zvýšení daňového zvýhodnění na vyživované dítě dalo se předpokládat, že hodnota vyplacených daňových bonusů za zdaňovací období roku 2015 v porovnání s předchozím rokem 2014 výrazně vzroste. Tento předpoklad, jak z výše uvedeného vyplývá, nebyl naplněn.

Nejnižší nárokovanou odčitatelnou položkou od základu daně ve sledovaném období je hodnota bezúplatných plnění (darů).

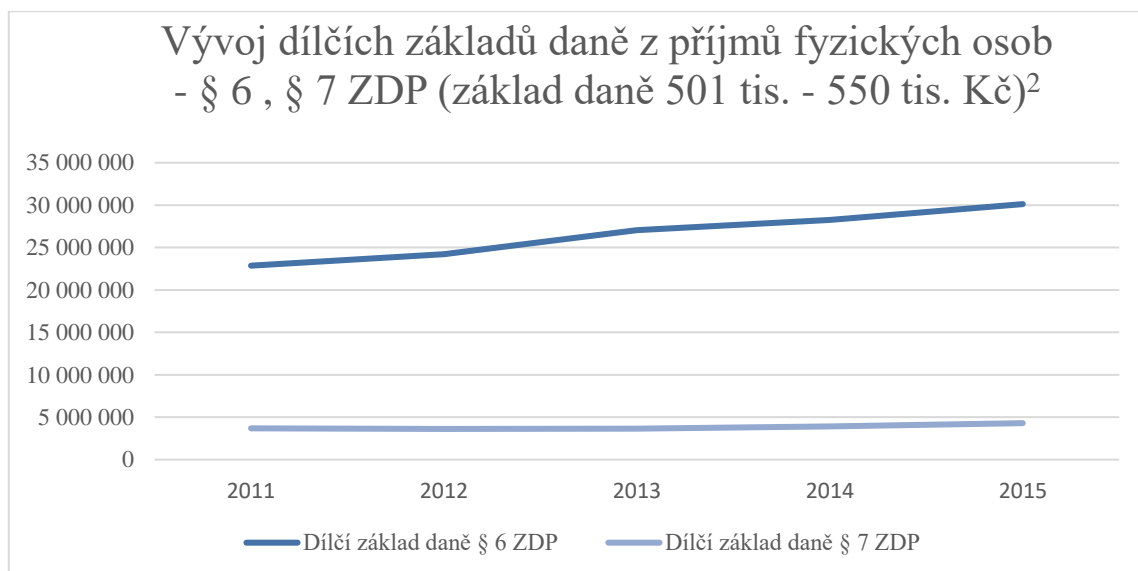
4.1.2 Základ daně od 501 tis. Kč – 550 tis. Kč

Podkapitola analyzuje počty podaných daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob za období roků 2011-2015, které vykazují základ daně v hodnotě od 501 tis. Kč do 550 tis. Kč.

4.1.2.1 Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob

V podaných daňových přiznání za sledované období vykazují poplatníci dílčí základy daně dle § 6 ZDP (příjmy ze závislé činnosti) a § 7 ZDP (příjmy z podnikání) v odlišných hodnotách. Z grafu č. 3 je zřejmé, že poplatníci, kteří mají příjmy ze zaměstnání vykazují 7krát vyšší dílčí základ daně než poplatníci s příjmy z podnikání.

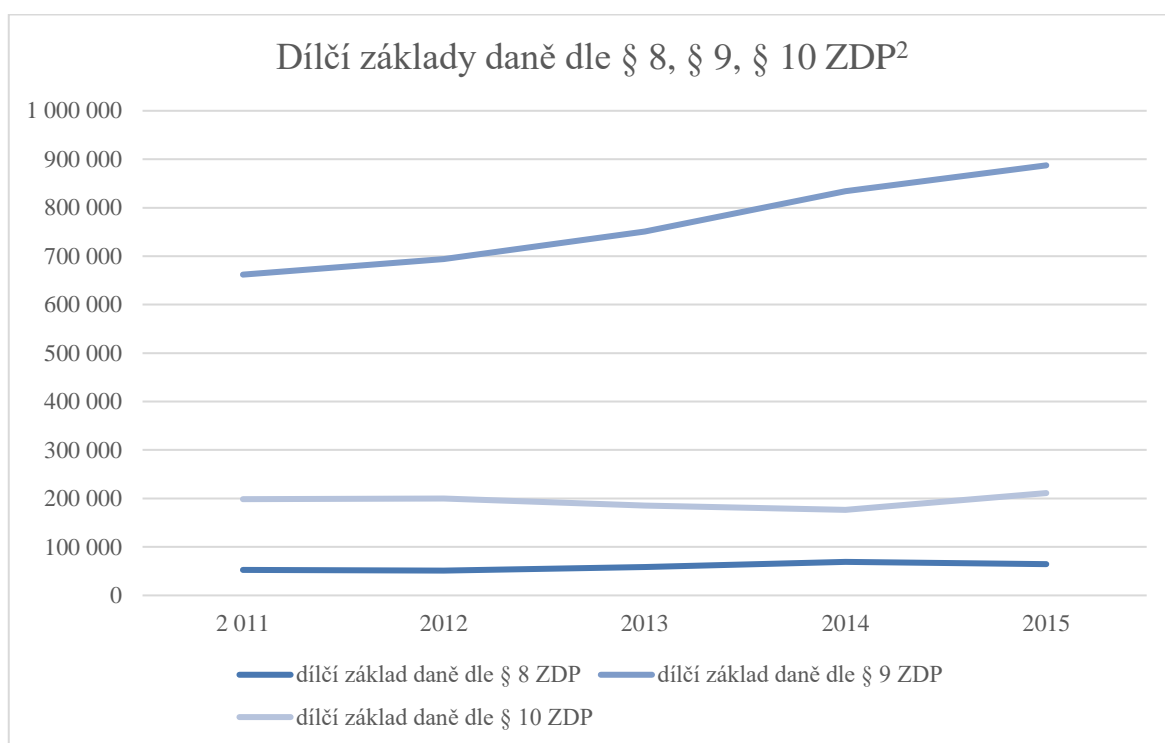
Graf 3 Vývoj dílčích základů daně z příjmů fyzických osob¹

(1) Development of partial tax bases of individual income tax-sections 6-7 of the ITA (2) Development of partial tax bases of individual income tax-sections 6-7 of the ITA (tax base 501 thousand-550 thousand CZK), (3) Partial tax base section 6 ITA, (4) Partial tax base section 7 ITA.

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Graf 4 Dílčí základy daně dle §8, § 9, § 10 ZDP¹

(1)Partial tax base section 8,9,10 of the ITA, (2)Partial tax base section 8,9,10 of the ITA, (3)Partial tax base section 8 of the ITA, (4) Partial tax base section 9 of the ITA,(5) Partial tax base section 10 of the ITA

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Dílčí základ daně – příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP) se na základu daně se podílí hodnotou do 100 tis. Kč.

Dílčím základem dle § 9 ZDP (příjmy z pronájmu) vykazují za sledované období roků 2011-2015 vzrůstající tendenci. Průměrné tempo meziročního růstu dílčího základu daně je o 8 %.

Ostatní příjmy (§ 10 ZDP) se podílí na vykazovaném základu daně hodnotou od 170 tis. Kč do 211 tis. Kč.

4.1.2.2 Nezdánitelné části základu daně

Odčitatelná položka – hodnota daru/ů byla využita za sledované období v průměrné výši 71 959 tis. Kč. Položka má rostoucí tendenci, kdy nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2014, a to v meziročním srovnání s rokem 2013 vzrostla o 12 %.

Výše hodnoty úroků z úvěrů na bytové potřeby byla vykazována v hodnotě 853 mil. Kč. (obdobně vykázano v daňových přiznání se základem daně od 151 tis. Kč do 200 tis. Kč).

Tabulka 9 Hodnota nezdanitelných částí základu daně (v tis. Kč)¹

Položka/Rok ²	2011	2012	2013	2014	2015
Penzijní připojištění ³	91 597	98 231	76 917	79 555	85 175
Životní pojištění ⁴	208 056	212 232	222 880	217 003	177 135

(1) Value of non-taxable portion of the tax base (in thousand CZK), (2)Item/Year, (3) Additional retirement insurance, (4) Life insurance

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Penzijní připojištění je považováno za atraktivní nástroj pro uložení peněžních prostředků s možností státní podpory. Mnoho zaměstnavatelů přispívá svým zaměstnancům na penzijní připojištění. Pro zaměstnance se jedná o tzv. benefit, který dostane ke své mzdě. V daňových přiznání dle sledovaného základu daně 501–550 tis. Kč bylo uplatněno penzijní připojištění v menší míře (viz kapitola 4.1.1.2.). Uplatnění odčitatelné položky na penzijní připojištění bylo vykázano v průměrné hodnotě 86 mil. Kč.

Ve sledovaném období hodnota nezdanitelné části základu daně uplatněných na životní pojištění vykazuje klesající tendenci. V letech 2015/2014 byl zaznamenán meziroční pokles o 18 %, tj. o 40 mil. Kč.

4.1.2.3 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě uplatňuje rodič dítě. Je zcela na rozhodnutí rodičů, který z nich bude daňové zvýhodnění uplatňovat ve svém daňovém přiznání. Sazba daně z příjmů činí 15 %, jedná se o lineární sazbu daně. Z logiky věci lze dovodit, že daňové zvýhodnění bude uplatňovat rodič s nižšími příjmy.

V daňových přiznání ve sledovaném období je daňovými poplatníky na řádku 72 (daňové zvýhodnění na vyživované dítě) nárokováno průměrně 543 mil. Kč.

Shrnutí

Ve sledovaném období roku 2011 až roku 2015 bylo podáno cca 60 tis. daňových přiznání, ve kterých daňoví poplatníci vykázaly základ daně z příjmů ve výši 501–550 tis. Kč. Nejvyšší základ daně vykázaný v daňových tvrzení tvoří dílčí základ daně § 6 ZDP, který ve sledovaném období má rostoucí tendenci a na celkovém základu daně se podílí cca 80 %. Dynamika mezd souvisí s růstem příjmů ze závislé činnosti. Příjmy z podnikání se podílí na základu daně zhruba 13 %. Nejnižší podíl na celkovém základu je tvořen příjmy z kapitálového trhu - § 8 ZDP.

5 Daňová tvrzení k dani z příjmů fyzických osob v jednotlivých krajích České republiky

V kapitole je analyzován vývoj počtu daňových přiznání za Českou republiku. Tato analýza je dále rozpracována na jednotlivé kraje, kde jsou zachyceny údaje o počtu podaných daňových přiznání a o počtu obyvatelstva. Zhodnoceno je chování poplatníků, které je vedlo k podání daňového přiznání.

V následující tabulce č. 9 jsou vypočteny procentní meziroční změny počtu daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob za Českou republiku. Je patrné, že za zdaňovací období roku 2013 počet daňových přiznání výrazně vstoupil (v porovnání se zdaňovacím obdobím roku 2012). V roce 2013 je podáno téměř 2,2 mil. daňových přiznání. V meziročním srovnání se zdá, že v následujících dvou období počet podaných přiznání výrazně poklesl. V procentním vyjádření toto snížení v roce 2015 a 2014 činí 2 %. V číselném vyjádření se jedná o rozdíl v roce 2014 v porovnání s rokem 2013 snížení o 26 tis. podaných přiznání. V roce 2015 je podáno o 40 tis. daňových přiznání více (oproti roku 2014).

Výkyvy počtu podaných daňových přiznání mohou být způsobeny legislativní změnou zákona o daních z příjmu fyzických osob. Nově byla zavedena možnost uplatnění slevy za umístění dítěte ve školském zařízení, tzv. „školovné“.

Tabulka 10 Česká republika – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	10 486 731	1 922 976	
2012	10 505 445	1 942 762	1.03%
2013	10 516 125	2 161 626	11.27%
2014	10 512 419	2 135 170	-1.22%
2015	10 538 275	2 094 843	-1.89%

(1)Czech republic – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Tabulka 11 Praha – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	1 234 037	292 794	
2012	1 241 664	297 742	1,69%
2013	1 246 780	340 459	14,35%
2014	1 243 201	326 853	-4,00%
2015	1 259 079	330 044	0,98%

(1)Prague – numbers of population, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Hlavní město Praha se vyznačuje vysokou hustotou obyvatel. Lze konstatovat, že počet podaných daňových přiznání má souvislost s počtem obyvatel. Hlavní město Praha vykazuje nejvyšší podíl podaných daňových přiznání v České republice.

Tabulka 12 Středočeský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	1 264 986	239 475	
2012	1 279 345	244 102	1,93%
2013	1 291 816	277 021	13,49%
2014	1 302 336	276 533	-0,18%
2015	1 315 299	275 398	-0,41%

(1)Středočeský region – numbers of population, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Středočeský kraj vykazuje vysoký počet obyvatelstva, v porovnání s ostatními kraji, tak i počty podaných daňových přiznání je vyšší než v ostatních krajích České republiky.

Tabulka 13 Jihočeský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	635 771	120 925	
2012	636 138	121 935	0,84%
2013	636 611	132 699	8,83%
2014	636 707	135 578	2,17%
2015	637 300	132 745	-2,09%

(1)Jihočeský region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Tabulka 14 Plzeňský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	571 256	100 689	
2012	571 709	94 994	-5,66%
2013	572 687	111 721	17,61%
2014	573 469	113 217	1,34%
2015	575 123	111 015	-1,94%

(1)Plzeňský region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Porovnáním počtu podaných přiznání a počtu obyvatel v Jihočeském a Plzeňském kraji bylo zjištěno, že uvedené kraje mají téměř totožné počty podaných daňových přiznání.

Tabulka 15 Karlovarský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	303 804	48 477	
2012	303 165	47 871	-1,25%
2013	301 726	52 528	9,73%
2014	300 309	51 505	-1,95%
2015	299 293	50 600	-1,76%

(1)Karlovarský region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Nejméně obydlým krajem je Karlovarský kraj. Počet daňových přiznání nepřekročil ani 55 000. Meziroční nárůst počtu podaných přiznání je zaznamenán pouze v letech 2013/2012, což bylo zřejmě ovlivněno změnou daňové legislativy (školovné, paušální výdaje, sleva na poplatníka pro poživatele starobního důchodu).

Tabulka 16 Liberecký kraj - počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	437 920	74 567	
2012	438 600	74 377	-0,25%
2013	438 594	81 263	9,26%
2014	438 609	80 990	-0,34%
2015	438 851	80 386	-0,75%

(1)Liberecký region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Liberecký kraj nevykazuje významné změny v počtu podaných daňových přiznání a v počtu obyvatel.

Tabulka 17 Ústecký kraj – počet obyvatel a daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	828 448	116 121	
2012	828 026	116 082	-0,03%
2013	826 764	128 604	10,79%
2014	825 120	125 729	-2,24%
2015	823 972	124 879	-0,68%

(1)Ústecký region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Ústecký kraj vykazuje obdobný trend jako ostatní kraje, a to že s nižším počtem obyvatel dochází ke snížení počtu podaných daňových přiznání.

Tabulka 18 Královehradecký kraj – počet obyvatel a daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	554 555	104 773	
2012	553 856	105 553	0,74%
2013	552 946	113 880	7,89%
2014	551 909	115 881	1,76%
2015	551 590	114 614	-1,09%

(1)Královehradecký region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

V Královéhradeckém kraji bylo průměrně podáno 111 tis. daňových přiznání. Největší objem počtu podaných daňových přiznání byl zaznamenán v roce 2013, což bylo více o 7,89 % (v porovnání s rokem 2012).

Tabulka 19 Pardubický kraj – počet obyvatel, daňová přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	516 260	99 041	
2012	516 411	100 123	1,09%
2013	516 440	108 119	7,99%
2014	515 985	112 092	3,67%
2015	516 372	110 750	-1,20%

(1)Pardubický region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Tabulka 20 Vysočina – počet obyvatel a počet daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	512 245	100 404	
2012	511 937	100 355	-0,05%
2013	511 207	107 834	7,45%
2014	510 209	115 039	6,68%
2015	509 895	113 552	-1,29%

(1)Region of Vysočina – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Pardubický kraj a kraj Vysočina vykazují srovnatelné počty obyvatel, a i srovnatelný počet podaných daňových přiznání za sledované období. Jedná se cca o 107 tis. podaných daňových přiznání.

Tabulka 21 Moravskoslezský kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	1 234 705	177 595	
2012	1 230 613	179 881	1,29%
2013	1 226 602	196 560	9,27%
2014	1 221 832	196 383	-0,09%
2015	1 217 676	194 361	-1,03%

(1)Moravskoslezský region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Moravskoslezský kraj je třetí největší kraj v hodnocení dle počtu obyvatel v České republice. V závislosti na počtu obyvatelstva se i příznivě vyvíjí počet podaných daňových přiznání, který v roce 2013 dosáhl 197 tis. podaných přiznání.

V Jihomoravském kraji je zaznamenáno navýšení počtu podaných daňových přiznání. V důsledku této skutečnosti došlo k navýšení počtu pracovníků finanční správy.

Tabulka 22 Jihomoravský kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	1 163 627	214 615	
2012	1 166 313	217 233	1,22%
2013	1 168 650	237 409	9,29%
2014	1 170 078	239 957	1,07%
2015	1 172 853	238 179	-0,74%

(1)Jihomoravský region – numbers of population, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Tabulka 23 Olomoucký kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	639 030	106 941	
2012	639 030	106 975	0,03%
2013	637 609	116 086	8,52%
2014	636 356	117 779	1,46%
2015	635 711	116 994	-0,67%

(1)Olomoucký region – numbers of population, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Počty podaných daňových přiznání se v Olomouckém kraji a Zlínském kraji velmi neliší. V obou krajích dochází k meziročnímu růstu (vyjma v letech 2015/2014, kdy došlo k meziročnímu poklesu jak v Olomouckém kraji, tak i ve Zlínském kraji).

Tabulka 24 Zlínský kraj - počet obyvatel a počet daňových přiznání¹

Rok/Položka ²	Počet obyvatel ³	Počet daňových přiznání ⁴	Meziroční růst ⁵
2011	590 087	104 648	
2012	589 030	105 616	0,93%
2013	587 693	112 905	6,90%
2014	586 299	115 614	2,40%
2015	585 261	113 792	-1,58%

(1)Zlínský region – numbes of pupulation, tax return, (2)Year/Item, (3)Number of population, (4)Number of tax returns, (5) Annual growth

Zdroj: vlastní zpracování – Český statistický úřad, Finanční správa

Podaná daňová přiznání v jednotlivých krajích vykazují obdobný trend vývoje. Počet podaných daňových přiznání zobrazuje počet obyvatel v daném kraji. Ve sledovaném období se počty podaných přiznání nejvíce zvýšily u těchto krajů: Středočeského, Jihomoravského a hlavního města Prahy. V těchto krajích došlo ke zvýšení o 15 %. Počty podaných daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob ovlivňuje ve Středočeském a Jihomoravském kraji vysoký počet pracovních příležitostí, blízkost velkého města. Praha vykazuje výhodu hlavního města s množstvím pracovních příležitostí, dobrou infrastrukturou, která umožňuje pracovní příležitosti lidem z přilehlých částí.

Kraje s nejmenším počtem podaných daňových přiznání:

- Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Zlínský, Olomoucký.

Z výše provedené analýzy dat je zřejmé, že k výrazné změně v počtu podaných daňových přiznání došlo v roce 2013, a to v celé České republice. Důvodem pro podání bylo zrušení uplatnění základní slevy na poplatníka u starobních důchodů. Tato sleva pro poživatele starobních důchodů byla zrušena od 1. 1. 2013. Nálezem Ústavního soudu však byla následně za zdaňovací období roku 2013 sleva starobním důchodcům přiznána, což mělo za následek podání řádných a dodatečných daňových přiznání. Důvodem pro zvýšení počtu podaných přiznání

bylo také omezení výdajových paušálů u daně z příjmů fyzických osob, kdy zákon neumožňoval uplatnění výdajů procentem z příjmů a zároveň uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě. V tomto případě si daňové zvýhodnění na vyživované děti uplatnil druhý z rodičů (tento rodič daňové priznání neměl povinnost ze zákona podat, důvodem pro podání bylo pouze uplatnění nároku na daňové zvýhodnění).

V důsledku popsaných změn zaznamenaly finanční úřady v roce 2013 zvýšený počet podaných řádných i dodatečných daňových priznání.

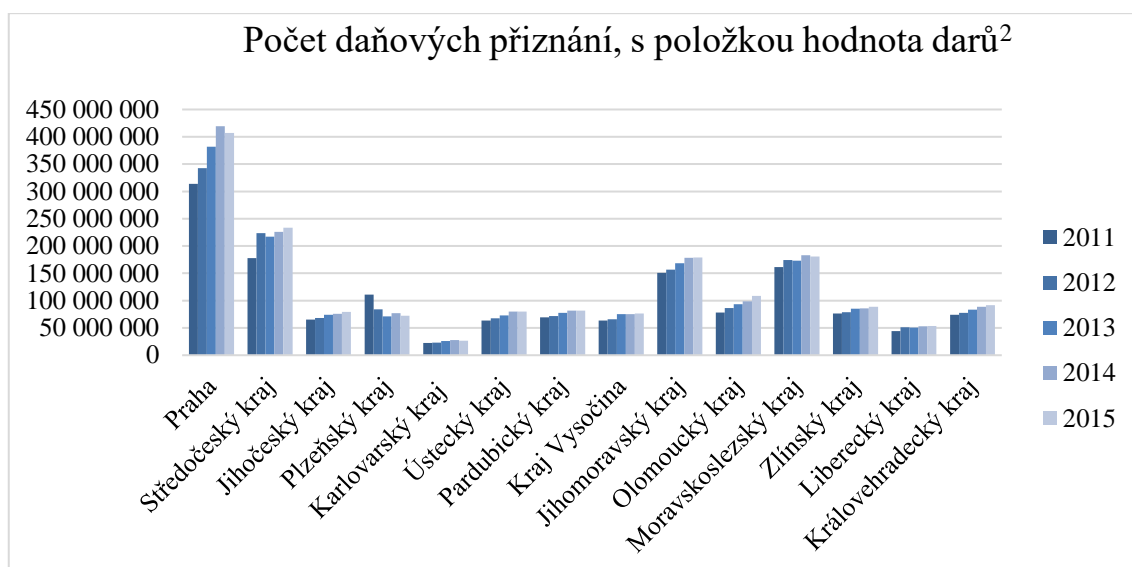
5.1 Dary na veřejně prospěšné účely podle krajů v České republice

Nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky jako bezúplatná plnění (dary), odečet platby penzijního a životního pojištění, uplatňují daňoví poplatníci v rámci svých daňových priznání k daním z příjmů ve snaze optimalizovat daňový základ.

Fyzické osoby ve svých priznáních uplatňují odečet bezúplatného plnění převážně v souvislosti s odběrem krve a jejích složek. Jeden odběr je pro účely daně z příjmů oceněn hodnotou ve výši 2 000 Kč – platné pro zdaňovací období roku 2011 do roku 2015.

Uplatnění odčitatelné položky je třeba v daňovém priznání k daním z příjmů fyzických osob řádně doložit. ZDP v § 15 (nezdanitelná část základu daně) jasně stanovuje podmínky pro poskytnutí daru. Doložit poskytnutí daru lze např. darovací smlouvou nebo dokladem o přijetí daru. Povinné náležitosti dokladu jsou: datum, identifikace subjektu, předmět daru, účel a částku daru.

Graf 5 Vývoj počtu podaných daňových přiznání, v kterých je uplatněna položka hodnota bezúplatného plnění¹

(1) Development number of tax returns with value of donations entry(2) Number of tax returns with value of donations entry

Zdroj: vlastní zpracování -Finanční správa

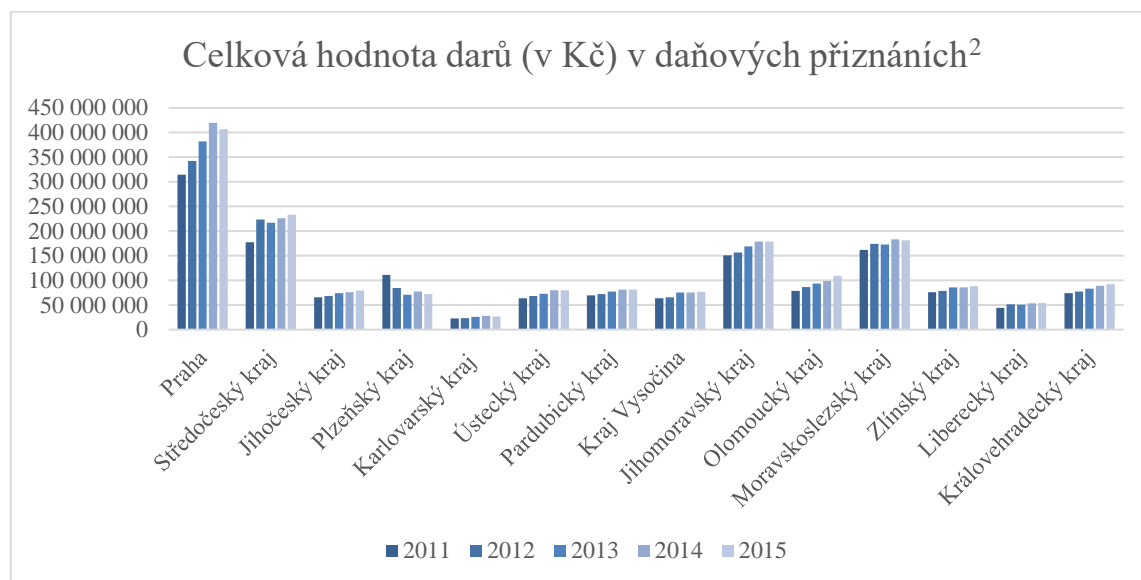
Jihočeský kraj, Ústecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, kraj Vysočina, Olomoucký kraj a Zlínský kraj vykazují ve sledovaném období počet podaných daňových přiznání a uplatnění nezdanitelné části základu daně (hodnota daru) v porovnatelné výši. Hodnota daru/ů uplatněná v daňových přiznání se v uvedených krajích pohybuje ve výši 70 mil. Kč.

Zajímavý údaj je vykázan v Olomouckém kraji. Počet průměrně podaných daňových přiznání činí 8 tis., naproti tomu je průměrná hodnota uplatněných darů v daňových přiznání vykázána ve výši 93 mil. Kč. Skutečnost, která ovlivnila chování poplatníků – k poskytnutí daru, byla vyvolána participací na výstavbě nové sportovní haly, která nabízí sportovní všestrannost všem občanům v regionu.

Daňoví poplatníci v hlavním městě Praze, Středočeském kraji, Moravskoslezském kraji a v Jihomoravském kraji vykazovali v daňových přiznáních ve sledovaném období, tj. v letech 2011–2015, odečet darů, které byly poskytnuty v souladu se ZDP v hodnotě vyšší než 100 mil. Kč.

Nejnižší hodnoty darů uplatněných v daňových přiznáních k dani z příjmů fyzických osob za období roků 2011–2015 byly zaznamenány v Karlovarském kraji. Výše uplatněných nezdanitelných částí základů daně v daňových přiznáních se v jednotlivých letech téměř nemění.

Graf 6 Celková hodnota darů (v Kč) v daňových přiznáních¹

(1,2) Total value of donations (in CZK) in tax returns

Zdroj: vlastní zpracování - Finanční správa

Porovnáním údajů z daňových přiznání za sledované období roků 2011 až 2015 bylo zjištěno, že za zdaňovací období roku 2014 bylo fyzickými osobami uplatněno vyššího odečtu darů (v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 ZDP), než v ostatních letech. Průměrný dar na obyvatele České republiky v roce 2014 přesáhl částku 160 Kč. V tabulce č. 24 je vykázána výše darů v jednotlivých krajích (průměr na obyvatele kraje). Chování daňových poplatníků při poskytnutí darů v roce 2014 bylo ovlivněno tzv. uprchlickou krizí.

Tabulka 25 Průměrná výše daru (v Kč) v krajích za rok 2014¹

Kraj ²	Průměrná výše daru v Kč ³
Praha	311
Středočeský kraj	169
Královehradecký kraj	161
Pardubický kraj	158
Olomoucký kraj	155
Jihomoravský kraj	151
Moravskoslezský kraj	149
Kraj Vysočina	146
Zlínský kraj	146
Plzeňský kraj	133
Liberecký kraj	129
Jihočeský kraj	118
Ústecký kraj	97
Karlovarský kraj	91

(1)The average amount of donation in the regions 2014, (2)Region, (3)Average amount of donation in CZK

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Zákon o daních z příjmů umožňuje daňovým poplatníkům snížení základu daně o bezúplatné plnění, tzn. možnost optimalizace daňového základu. Poskytnutí bezúplatného plnění záleží pouze na individuální úvaze poplatníka. Jedná se o princip solidarity a spolupráce mezi lidmi. Solidarita je ve své podstatě výrazem porozumění mezi lidmi, pospolitosti, soudržnosti a zároveň také odpovědnosti. Chování poplatníků je ovlivněno solidaritou v určitých životních situacích, jedná se např. o živelní katastrofy, podporu v nemoci, bezdomovectví či pomoc druhým v nouzi.

5.2 Vývoj daňových bonusů

Poplatník daně z příjmů fyzických osob může snížit částku daně o slevu za umístění dítěte v předškolním zařízení dle § 35bb a daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c. Podmínkou je, že dítě je vyživováno poplatníkem v jeho domácnosti. Pozornost je věnována zejména daňovým bonusům, které mohou vznikat

jen při aplikaci daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Předmětem zájmu jsou změny výše daňových bonusů ve sledovaném období v jednotlivých krajích České republiky.

Tabulka 26 Vyplacené daňové bonusy (v Kč) v letech 2011–2015¹

Zdaňovací období ²	2011	2012	2013	2014	2015
Daňový bonus ³	4,3 v mld. Kč	5,2 v mld. Kč	4,2 v mld. Kč	4,9 v mld. Kč	4,2 v mld. Kč

(1) Paid tax bonus (in CZK) in 2011-2015, (2)Financial period, (3)Tax bonus

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Objem čerpaného daňového bonusu je vyvoláván zvyšováním částek daňového zvýhodnění na vyživované první, druhé a třetí a další dítě. S vyšší možností daňové optimalizace klesá i výše daňové povinnosti jednotlivých daňových poplatníků. Negativní vliv má zvyšování minimální mzdy. Kdy minimální mzda v roce 2011 až do června roku 2013 byla ve výši 8 000 Kč, od června 2013 do roku 2014 činila 8 500 Kč a v roce 2015 se zvýšila na částku 9 200 Kč.

Se zvýšením minimální mzdy se váže i sleva na umístění dítěte, která byla zavedena v zdaňovacím období roku 2014. I přes zavedení nové slevy u daně z příjmů fyzických osob, vedlo k tomu, že daňové zvýhodnění kleslo, ale více daňových poplatníků čerpalo daňový bonus.

V roce 2012 byl zaznamenán nejvyšší počet čerpání daňového bonusu. Kdy ve zdaňovacím období 2012 již bylo možné uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti ve výši 13 404 Kč, což oproti minulému zdaňovacímu období bylo více o 1 800 Kč.

V roce 2014 vzrostl počet čerpaných daňových bonusů. Většina finančních úřadů v jednotlivých krajích nezaznamenala větší výkyv. Pouze Finanční úřad pro Jihočeský kraj zaznamenal meziroční nárůst poukázaných daňových bonusů o více než 150 %. Tento výkyv se dá vysvětlit několika způsoby. Důvodem může být vyplacení mzdy v takové výši, která umožňuje maximální využití daňových bonusů. Zbývající část

mzdy mohla být vyplacena „na černo“. Ve výsledku tak daňový poplatník získal daňové bonusy na vyživované děti a odvedl daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve výši 0 Kč. Další možností vysvětlení výkyvu lze spatřit v případech, kdy se v domácnosti nachází vyšší počet dětí nebo se může jednat o nízkopříjmové skupiny obyvatelstva.

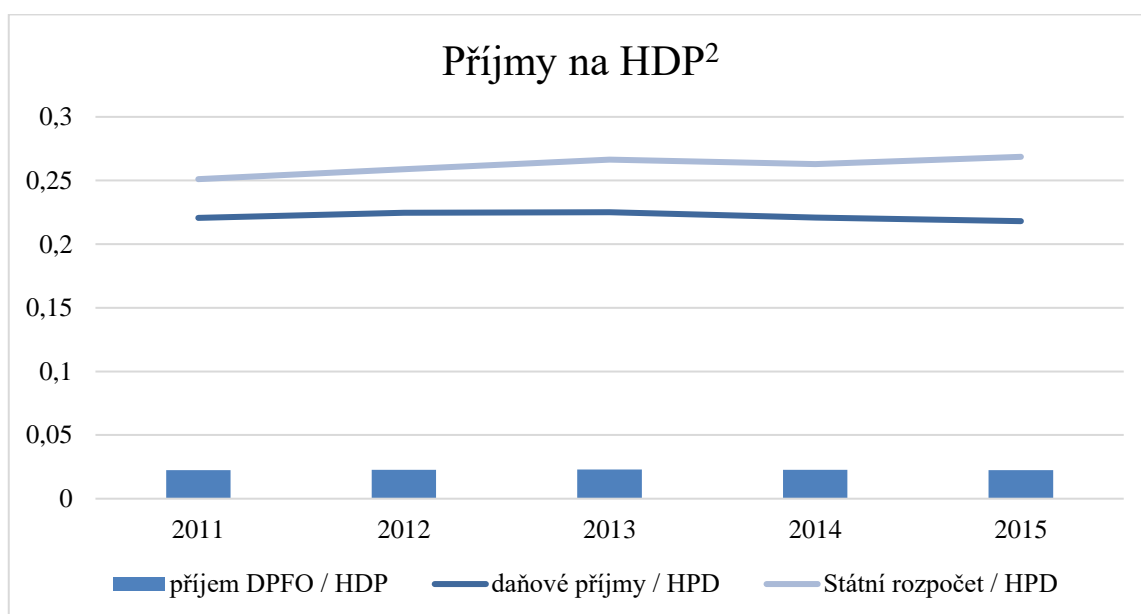
6 Daňové příjmy ve veřejných rozpočtech

Příjmy státního rozpočtu tvoří daňové příjmy, sociální pojištění, evropské fondy a ostatní příjmy. Předmětem budou příjmy státního rozpočtu plynoucí z daně z příjmů fyzických osob. Příjmy z této daně se podílejí na celkových příjmech státního rozpočtu v průměru 8 %.

6.1 Vybrané příjmy ve vztahu k hrubému domácímu

Následující graf č. 8 popisuje časovou řadu podílů jednotlivých příjmů, tj. příjem z daně z příjmu fyzických osob, celkové daňové příjmy za dané časové období a příjmy státního rozpočtu, na hrubém domácím produktu.

Graf 7 Příjmy na hrubý domácí produkt¹

(1,2) Revenue on GDP, (3) Tax on personal income/GDP, tax revenue/GDP, State budget/GDP

Zdroj: vlastní zpracování, Eurostat, Monitor státní pokladny

Hrubý domácí produkt v běžných cenách se pohyboval, od roku 2011 do roku 2015, v průměru 41 000 000 mil. Kč. Při meziročním srovnání je zaznamenán nejvyšší nárůst v roce 2015 oproti roku 2014, kdy došlo ke zvýšení o 7 %. V období 2012 k roku 2011 došlo k meziročnímu zvýšení o pouhých 0,65 %, což je velice nízká hodnota, nízké navýšení mohlo být způsobeno tím, že česká ekonomika prodělala krizi.

Podíl příjmů na hrubý domácí produkt, kdy celkové příjmy státního rozpočtu k výši HDP v daném období mají rostoucí tendenci, kdy nejvyšší podíl je zaznamenán

v roce 2012, který tvoří 26 %. Příjmy státního rozpočtu mají rostoucí trend za sledované období. Meziroční nárůst je zaznamenán v roce 2015 oproti roku 2014, kdy došlo k zvýšení o 9 %. Díky zvýšení příjmů státního rozpočtu dochází i ke snižování salda státního rozpočtu. Lze říci, že s rostoucími příjmy státního rozpočtu klesá saldo státního rozpočtu. Saldo v roce 2011 činilo téměř 143 mld. Kč s postupným snižováním, v roce 2015 kleslo na částku 62 mld. Kč.

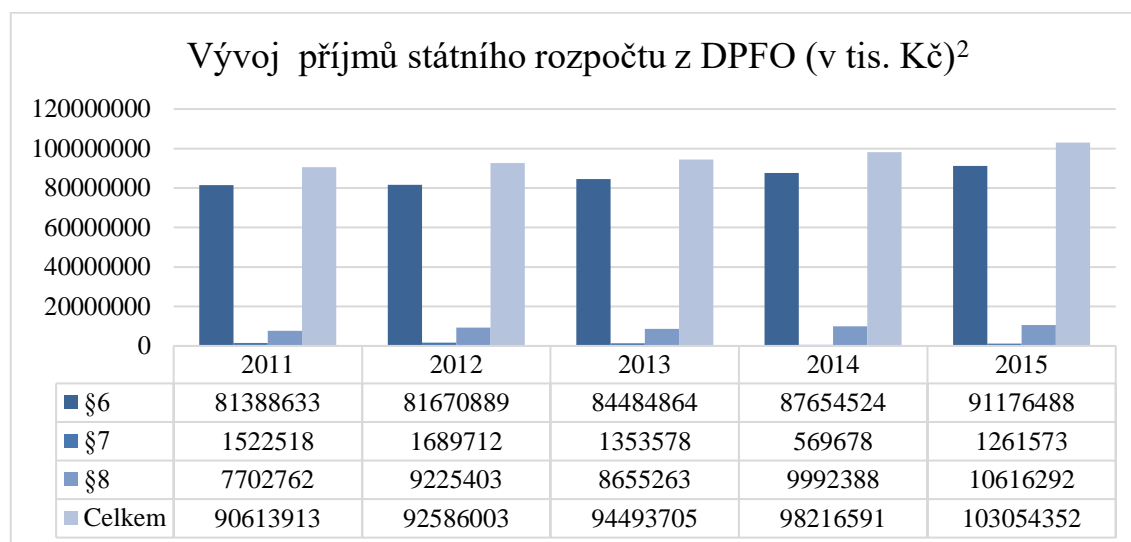
Daňové příjmy tvoří cca 80 % státního rozpočtu. Nejvyšší daňový příjem byl zaznamenán v roce 2015, kdy v meziročním srovnání s rokem 2014 vzrostl o 5 %.

Podíl daně z příjmů fyzických osob na výši hrubého domácího produktu tvoří cca 3 %. S porovnáním podílu daně z příjmů fyzických osob na celkových daňových příjmech tvoří cca 10 %.

6.2 Příjmy státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob

Graf č. 8 zaznamenává vývoj daňových výnosů do státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob za sledované období. Rozlišeny jsou příjmy v rámci vybraných dílčích základů daně.

Graf 8 Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob za období 2011 -2015 (v tis. Kč)¹

(1,2) *Development of state budget revenues from individual income tax in thousands of CZK*

Zdroj: vlastní zpracování, Monitor státní pokladny

Daňový příjem z dílčího základu daně ze závislé činnosti (§ 6 ZDP) vykazuje rostoucí trend. Vzestup příjmů do státního rozpočtu, při meziročním srovnání (2012/2011) dochází ke zvýšení o 1 % (. V roce 2011 došlo za sledované období k meziročnímu růstu výběru o 12 %. Tento příjem z dílčího základu daně z příjmů fyzických osob tvoří téměř 90 % z celkového příjmu z daně z příjmů fyzických osob. Vysoký podíl dílčího základu daně je zapříčiněn tím, že tento dílčí základ daně se týká většiny daňových poplatníků.

Daňové příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP skokově rostly, ale i klesaly ve sledovaném období. Kdy nejnižší příjem je zaznamenán v roce 2014, což v meziročním srovnání s rokem 2013 činí 40 %. V roce 2015 se tento dílčí příjem zvýšil se srovnání s rokem 2014 na 220 %. Tyto vysoké výkyvy v příjmech státního rozpočtu byly zaznamenány pouze u daňového příjmu dle § 7 ZDP – příjmy ze samostatné činnosti. Výkyvy na výběru daně z dílčího základu daně lze vysvětlit možností vysoké daňové optimalizace, která je u dílčího základu možná. Využití paušálních výdajů či využití slev na dani vede k nízkému výběru této daně a také k výkyvům na výběru. Podíl na celkové výši vybrané daně z příjmů fyzických osob činí kolem 1 %, což s porovnáním § 6 ZDP je zanedbatelná část celkového příjmu.

Daňové příjmy z dílčího základu daně kapitálového majetku (§ 8 ZDP), Při meziročním srovnání je nejvyšší nárůst zaznamenán v roce 2012 s rokem 2011, kdy meziroční výnosy se zvýšily o 20 %. Na celkovém výnosu daně z příjmů fyzických osob se tyto příjmy podílejí přibližně kolem 10 %.

Celkový příjem z daně z příjmů fyzických osob v roce 2015 vzrostl oproti předchozímu roku o 5 %, což zapříčinil růst dílčího základu daně § 6 ZDP. Nejnižší celkový příjem z této daně je zaznamenán v roce 2011, kdy tuto situaci ovlivnil dílčí základ daně dle § 8 ZDP. Vývoj celkových příjmů z daně z příjmu fyzických osob je zaznamenán v předcházejícím grafu.

6.3 Elektronické podání daňových přiznání

Finanční správa zaznamenala změnu v chování daňových poplatníků v souvislosti s podáním daňových přiznání a využitím elektronického podpisu. Předložení daňových přiznání pomocí elektronického podání je snahou o zjednodušení a zrychlení výběru

a podání daňových přiznání. V roce 2011 bylo podáno pomocí elektronického systému kolem 23 tis. daňových přiznání, z toho přes 16 tis. podaných daňových přiznání obsahovalo elektronický podpis. V roce 2012 bylo podáno elektronicky 31 tis. daňových přiznání. Z toho téměř 50 % obsahovalo elektronický podpis. Za zdaňovací období 2013 vzrostl počet podaných přiznání pomocí elektronického systému finanční správy, kdy počet přesáhl 43 tis. podaných přiznání. V meziročním porovnání 2013/2012 počet elektronických podání vzrostl o 38 %. Elektronický podpis obsahovalo 21 tis. daňových přiznání. Vysoký nárůst podání daňových přiznání v elektronické podobě je zaznamenán v roce 2015, kdy počet přesáhl 145 tis. podaných přiznání. Nárůst je zaregistrován i u daňových přiznání opatřeným elektronickým podpisem, a to 54 tis. daňových přiznání. Navýšení počtu podaných daňových přiznání, která byla podána elektronicky s elektronickým podpisem je, podpořeno tzv. EPO portálem, jenž obsahuje elektronické formuláře finanční správy.

6.4 Daňová přiznání – daňové zvýhodnění

V jednotlivých letech roste počet podaných daňových přiznání, ve kterých jsou vykázány pouze příjmy ze závislé činnosti. Jedná se tedy o daňová přiznání, jež jsou podána z rozhodnutí daňových poplatníků – zaměstnanců. Důvodem pro podání přiznání je nárokování daňového bonusu na vyživované děti. Výsledkem tohoto podání je přeplatek na dani z příjmů fyzických osob (tj. na daňovém bonusu). Vyplacené daňové bonusy ve sledovaném období činily cca 3,6 mil. Kč – 4,4 mil. Kč, tzn. průměrný meziroční nárůst činil 4 %.

Tabulka 27 Počet zaměstnanců podávající daňové přiznání¹

Zdaňovací období ²	2011	2012	2013	2014	2015
Počet zaměstnanců ³	1 067 854	1 103 031	1 030 634	1 341 116	1 336 853

(1) Number of employees filing tax return, (2) tax period, (3) number of employees

Zdroj: vlastní zpracování, Finanční správa

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti lze u zaměstnavatele uplatnit měsíčně v rámci měsíční mzdy. Zaměstnanci však tuto možnost nevyužívají a tento nárok na daňové zvýhodnění uplatňují v rámci

daňového přiznání, kdy uplatní celou část daňového zvýhodnění. Zákon o daních z příjmů umožňuje daňovým poplatníkům oba uvedené postupy.

Důvod možnosti neuplatnění daňového zvýhodnění během zdaňovacího období lze kvalifikovat jako možnou neochotu komunikace se zaměstnavatelem či složitost aplikace daňových zvýhodnění. Situace, kdy jeden rodič uplatňuje daňové zvýhodnění na první dítě a druhý rodič uplatňuje daňové zvýhodnění na druhé a třetí dítě žijící ve společné domácnosti se stává běžně. Uvedená situace se poté stává nepřehlednou, a to jak pro rodiče, tak i pro zaměstnavatele. Východiskem pro zpřehlední a řádné uplatnění daňového zvýhodnění dle ZDP se jeví podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

7 Závěr

Vláda České republiky se snaží zjednodušit daňový systém. Lze konstatovat, že neúspěšně. S rostoucím trendem počtu podaných daňových přiznání se zvyšuje administrativní zatížení finanční správy a zvyšují se i náklady na výběr této daně. Pozitivním opatřením je možnost elektronického podávání daňového přiznání, prostřednictvím portálu Finanční správy České republiky.

Cílem diplomové práce bylo identifikovat změny ve využívání nezdánitelných částí základu daně, odčitatelných položek a slev na dani při výpočtu daně z příjmů fyzických osob v České republice. Snahou daňových poplatníků je maximálně optimalizovat základ daně s cílem odvádět co nejnižší daň. Bylo zjištěno, že nejvyšší hodnoty uplatněných odčitatelných položek byly daňovými poplatníky vykázány za rok 2013. Chování daňových poplatníků bylo ovlivněno změnou zákona o daních z příjmů, kdy za zdaňovací období roku 2013 nebylo možné u dílčího základu daně dle § 7 ZDP (příjmy ze samostatné činnosti) uplatnění výdajů procentní částkou v kombinaci s nárokováním daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Ve sledovaném období bylo za tento rok podáno nejvíce daňových přiznání. Daňové přiznání bylo podáno z důvodu nároku na uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě druhým z rodičů, i když tento povinnost podat daňové přiznání za rok 2013 neměl.

Počty podaných daňových přiznání v jednotlivých krajích České republiky byly ovlivněny demografií daného kraje. Lze konstatovat, že s rostoucím počtem obyvatel roste i počet podaných daňových přiznání. V rámci využívání nezdánitelných částí základů daně bylo analyzováno mj. uplatnění hodnoty bezúplatného plnění - daru. Z provedené analýzy vyplývá, že chování daňových poplatníků reaguje na určité krizové životní situace. V těchto případech se uskutečňuje významná solidarita jednotlivců založená na filantropii. Vzhledem ke skutečnosti, že populace České republiky stárne a chudobou je ohrožena určitá část obyvatel, je třeba rozvíjet povědomí veřejnosti o možnostech snížení základu daně uplatněním hodnoty poskytnutého daru, penzijního připojištění, životního pojištění atd. Daňoví poplatníci by měli více využívat možnost ukládání finančních prostředků pro případ budoucí nejisté sociální události, to formou penzijního připojištění či pojištění a životního pojištění.

Pokud by byla opět zavedena progresivní sazba daně, těžko odhadnout, jak by se změnilo chování jednotlivých daňových poplatníků. Progresivní sazba daně by mohla vést ke spravedlivějšímu zdanění příjmů, ale také k prohlubování stínové ekonomiky či k daňovým únikům. Progresivní sazbou daně byly daněny příjmy fyzických osob do konce roku 2007. Nízkopříjmové obyvatelstvo bylo zdaňováno v nejnižším pásmu (tj. sazbou daně 12 %). Po zavedení lineární sazby daně jsou příjmy obyvatelstva zdaněny sazbou daně z příjmů ve výši 15 %. Nově pro zdanění nadstandardních příjmů bylo zavedeno solidární zvýšení daně, kdy rozdíl oproti progresivní sazbě daně je ten, že se nejedná o daňová pásma, ale pouze o prvek. Další rozdíl je ten, že zdaněním solidární daní podléhají příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) a příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP). Zde opět nastává otázka, zda solidární zvýšení daně je spravedlivé a zda nedochází k prohlubování v distribuci příjmů mezi jednotlivé občany.

Navrhované změny a doporučení pro praxi:

- zavedení progresivní sazby daně, kde by nízkopříjmové obyvatelstvo bylo daněno sazbou 12 %,
- větší motivace daňových poplatníků k poskytování bezúplatných plnění, např. snížení minimální hranice pro uplatnění odečtu ze základu daně na 500 Kč,
- institut daňového zvýhodnění přesunout do kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť lze daňové zvýhodnění klasifikovat jako sociální podporu rodin s dětmi.

I SUMMARY A KEYWORDS

Topic of the thesis "Changes in behavior of taxpayers to tax on income of individuals within a defined period". The issue of taxes, especially individual income tax is a very often discussed. This is a demanding and time-consuming issue when it comes to theoretical preparation as well as data processing

The theoretical part describes the basic elements of the tax system, the issue of individual income tax, revenue from individual income tax and the subsequent distribution of this tax into public budget.

The practical part deals with the analysis of the development of the number of submitted tax returns for tax on income of individuals in every region of the Czech Republic. The number of submitted tax returns is largely influenced by legislative changes to the Income Tax Act and the structure of the population.

Taxpayers' efforts are to optimize tax bases so that they pay as little tax as possible. Taxpayers apply non-taxable parts of the tax base and tax deductibles, such as providing free benefits (donations). The behavior of taxpayers in donating is influenced by their solidarity.

In conclusion, behavior of payers of individual income tax is highly unpredictable and very individual. One of the options to achieving a more equitable income taxation would be to reintroduce a progressive tax rate.

Key words: individual income tax, tax return, tax, tax revenue, tax base, tax rate

JEL Classification: H24 – Personal Income and Other Nonbusiness Taxes, H25-Business Taxes and Subsidies

II. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Český statistický úřad, [online]. Informační systém ČSÚ. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní, 2017. *Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní* [online]. [cit. 2017-11-11]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-3736>

DOBEŠOVÁ, Katarína, 2014. *Změny ve zdanění příjmů ze závislé činnosti od 1. 1. 2014*. PragoReal vzdělávání s. r. o.

EUROSTAT HOME, [online] . Dostupné z <http://ec.europa.eu/eurostat/>

Finanční správa: Daň z příjmu fyzických osob, 2017. *Finanční správa: Daň z příjmu fyzických osob* [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/obecne-informace>

Hospodaření krajů a obcí v roce 2013, 2014. *Deník Veřejné správy* [online]. Praha: Triada, spol. s r. o. [cit. 2017-12-31]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6659912&ht=hospoda%F8en%ED+kraj%F9>

ILLETŠKO, Kateřina a Martin DĚRGEL, 2016. *Daňová přiznání bez chyb, pokut a penále: Přiznání k dani z příjmů fyzických osob*. Praha: Poradce s. r. o. ISBN 978-80-7365-382-8.

JANA TEPPEROVÁ, a JAN PAVEL, 2016. Evaluation of the Impacts of Selected Tax Reforms Influencing the Income of Individuals in the Czech Republic. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, Vol 64, Iss 4, Pp 1401-1407 (2016)* [online]. **64**(4), 1401-1407 [cit. 2018-01-03]. DOI: 10.11118/actaun201664041401. ISSN 12118516.

KŘEMEN, Bedřich, 2012. *100 legálních daňových triků 2012*. 2. rozšířené vydání. Praha: ESAP, sv. ISBN 978-80-260-0294-9.

MARKOVÁ, Hana, 2017. *Daňové zákony 2017*. 26. vydání. Praha: Grada Publishing, . ISBN 978-80-271-0451-2.

Ministerstvo financí České republiky, [online]. Informační portál Monitor. Dostupné z <https://monitor.statnipokladna.cz/>

Ministerstvo financí České republiky - Sekce veřejné rozpočty, 2016. *Státní rozpočet 2016 v kostce: kapesní příručka Ministerstva financí ČR*. 1.vydání. Praha. ISBN 978-80-85045-86-4. Dostupné také z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/legislativa-statniho-rozpocetu>

Ministerstvo financí České republiky: Podnikatelé si mohou EET vyzkoušet v pilotním provozu, 2016. *Ministerstvo financí České republiky: Podnikatelé si mohou EET vyzkoušet v pilotním provozu* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/podnikatele-si-mohou-eet-vyzkouset-v-pil-26482>

Monitor státní poklady: Ministerstvo Financí ČR, 2017. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2017-10-20]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/>

PEKOVÁ, Jitka, 2008. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 4. vydání. Praha: Aspi. ISBN 978-80-7357-358-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Rozpočtové hospodaření krajů v roce 2014, 2015. *Deník Veřejné správy* [online]. Praha: Triada, spol. s r. o. [cit. 2017-12-31]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6697310&ht=hospoda%F8en%ED+kraj%F9>

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2016. *Daňový systém 2016 ČR*. 13. vydání. Praha: VOX a. s. ISBN 978-80-87480-44-1.

Závěrečný účet hospodaření územní samosprávy za rok 2012, 2013. *Deník Veřejné správy* [online]. Praha: Triada, spol. s r. o. [cit. 2017-12-31]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6608210&ht=hospoda%F8en%ED+kraj%F9>

Zpráva o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2012, 2013. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2012/zprava-o-cinnosti-danove-a-celni-spravy-22061>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2013, 2014. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2013/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-22060>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2014, 2015. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2014/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-22059>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2015, 2016. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2015/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-25563>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2016, 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2016/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-29142>

Zákony České republiky

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

III. SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1 Daňové příjmy státního rozpočtu v letech 2014–2016 (v mld. Kč)	5
Graf 2 Vývoj dílčích základů daně z příjmů fyzických osob	31
Graf 3 Vývoj dílčích základů daně z příjmů fyzických osob	35
Graf 4 Dílčí základy daně dle §8, § 9, § 10 ZDP	36
Graf 5 Vývoj počtu podaných daňových přiznání, v kterých je uplatněna položka hodnota bezúplatného plnění	49
Graf 6 Celková hodnota darů (v Kč) v daňových přiznáních	50
Graf 7 Příjmy na hrubý domácí produkt	54
Graf 8 Vývoj příjmů státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob za období 2011 - 2015 (v tis. Kč)	55

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj příjmů z daně z příjmu fyzických osob (v tis. Kč)	9
Tabulka 2 Příjmy krajů z daně z příjmů fyzických osob v tis. Kč.	12
Tabulka 3 Paušální výdaje	20
Tabulka 4 Slevy na dani	24
Tabulka 5 Daňová zvýhodnění	25
Tabulka 6 Algoritmus výpočtu daňové povinnosti	26
Tabulka 7 Dílčí základ daně § 8 ZDP – příjmy z kapitálového majetku	31
Tabulka 8 Penzijní připojištění	33
Tabulka 9 Hodnota nezdanitelných částí základu daně (v tis. Kč)	37
Tabulka 10 Česká republika – počet obyvatel, daňová přiznání	39
Tabulka 11 Praha – počet obyvatel, daňová přiznání	40
Tabulka 12 Středočeský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání	40
Tabulka 13 Jihočeský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání	41
Tabulka 14 Plzeňský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání	41
Tabulka 15 Karlovarský kraj – počet obyvatel, daňová přiznání	42
Tabulka 16 Liberecký kraj - počet obyvatel, daňová přiznání	42
Tabulka 17 Ústecký kraj – počet obyvatel a daňová přiznání	43
Tabulka 18 Královehradecký kraj – počet obyvatel a daňových přiznání	43
Tabulka 19 Pardubický kraj – počet obyvatel, daňová přiznání	44

Tabulka 20 Vysočina – počet obyvatel a počet daňových přiznání.....	44
Tabulka 21 Moravskoslezský kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání.....	45
Tabulka 22 Jihomoravský kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání	46
Tabulka 23 Olomoucký kraj – počet obyvatel a počet daňových přiznání.....	46
Tabulka 24 Zlínský kraj - počet obyvatel a počet daňových přiznání	47
Tabulka 25 Průměrná výše daru (v Kč) v krajích za rok 2014	51
Tabulka 26 Vyplacené daňové bonusy (v Kč) v letech 2011 – 2015	52
Tabulka 27 Počet zaměstnanců podávající daňové přiznání	57

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
Kč	Korun českých
ZDP	Zákon o dani z příjmů

Seznam rovnic

- (1) Index změn – počet daňových přiznání
- (2) Index změn – v položkách podaných daňových přiznání